

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

311079

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 3-వ తేది శుక్ర వారము } No. 156
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్విజమాస శుద్ధ పంచమి గి. } సంచిక ౧౫౬

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అప్పు గొప్పచారిత్రే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద

శిలనువ్వల మాన్యును, బాయపుబోట్ల బాపును,
సార్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును పాపుల దూపుమాపును.
చగ్గును తగ్గించును దురదనుతోలగించును.

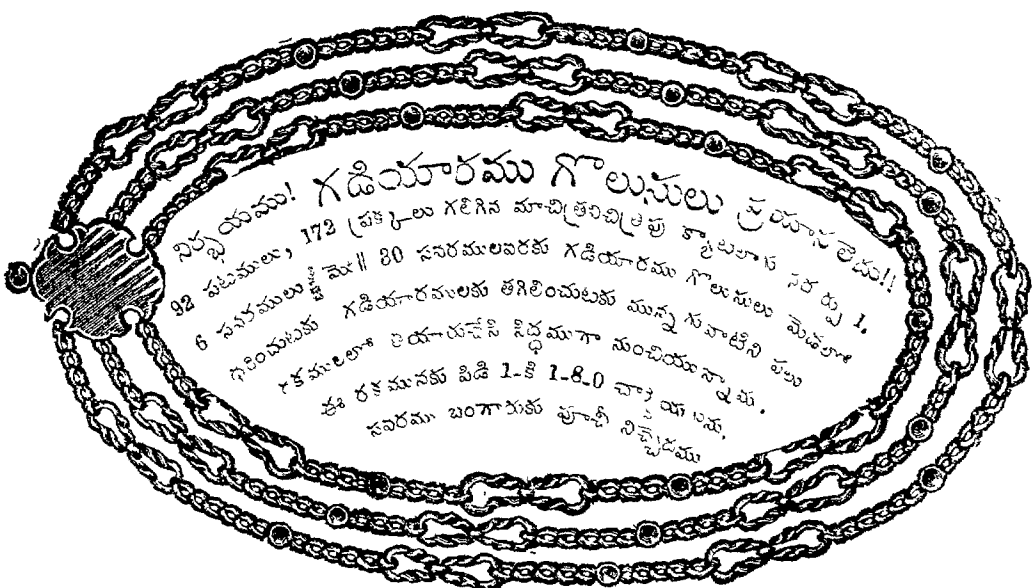

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా నీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బా 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

పత్తి కంపెనీ
ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము
మద్రాసు, 25, నై నాబాబు రోడ్డు, మద్రాసు.

వెలింగుటన్ సినిమా
మాంట్లు రోడ్డు
శని ఆదివాసులందు నుద్దాహరణము 8-15 గంటల వరకు
బహుమతి యివ్వబడు ఆట శని, ఆదివారములందు మాత్రమే
విలువగలబహుమాన మివ్వబడును.
యూనివర్సల్స్ మైటియస్టు సీరియల్
ది స్టీల్ ట్రైయల్
ప్రపంచమునందు నుద్దాహరణము నట్టి విల్లి యండన్ కిన్,
ఎక్స్ జాన్ సన్ తో సహా
మద్రాసునందు యిదివరకున్నదను ప్రవర్తింపబడనట్టి
మిక్కిలి పెద్దదియైనట్టి భయంకరమైనకథ. గర్జించుట, చీల్చుట,
ఘోరశబ్దములు మొదలగునవి మెరుమునలై ఒకటివెంబడి ఒకటి
చూపబడును. దీనిని తప్పక చూచితీరవలెను.

ఇంపీరియల్ సినిమా
హైరోడ్డు, తిరువళ్ళికేణి
27-9-24 శనివారమునుండి 3 10 24 తేది శుక్రవారమువరకు
కాయంత్రము 6-15 (పరిచయము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు నుద్దాహరణము 8-15 గంటల వరకు.
వృద్ధి రాజు అత్యధృతమైన హిందూ చరిత్రా
త్మక కథ తప్పక చూచితీరవలెను.
నుఖభోగిమాత్రలు
20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0
బలమునకు భావుత్వము యూనానిదైత్య దీనిన విశేష
ముగ వాడుదురు. మొదటిరకము పంపగలము.
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యం
గారి ఔషధాలయమును గురించి
మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమం
త్రియగు ది॥ ఆనరబుల్ పానుగల్లు
రాజాగారి ఆభిప్రాయము:-
నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఔష
ధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు
సంతోషించుచున్నాడను.
అతిమూలము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధు
లకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల
గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.
నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారం
దరు పండితుని చికిత్సవలన తమవ్యాధులనుండి విము
క్తులమైతిమని ఒప్పుకొనిరి.
నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా
స్వామిగారు చికిత్సచేసిన మిమ్మట మరల మూత్ర
మును పరిశీలించగా వానియందు తీసివదారముల
జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.
ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదర్చబడిన
వారిని వైద్యశాస్త్ర పండితులు (పైంటిఫిక్ మెన్)
బాగుగ పరీక్షింపవలె నని కోరెదను.
పండితస్వామిగారికి మెల్లప్పుడును జయము
కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.
పి. రామారావుగారి
హైడ్రాపాల్, పూనమల్లిరోడ్డు
కీల్ పాకు, మద్రాసు

లేబరు ప్రభుత్వము

నిష్పలములగు వాగ్దానములు

మాలానా మహమ్మదాల్లిగారి విమర్శ

(నిన్నటి తరువాయి)

లేబరు ప్రభుత్వ పరిపాలనను విమర్శించుచు మాలానా మహమ్మదాల్లిగారు ఢిల్లీలో నాతనప్రతిక (హిందూస్థాన్ టైమ్స్) నందు వ్రాసిన వ్యాసమునందు మొదటి భాగము 2 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించబడెను. కేషించిన భాగము దిగువరీతిని గలదు.

ఆలివియరుగారు

కర్నూలు వెడ్డేపుడుగారు కాచిగొనియండిరని తలప బడిన ఉద్యోగములను యెవరినో బడినవో ఆయనగూర్చి తెలిసికొందము. లేబరుపక్షము ప్రభుత్వమునకు వచ్చిన కొన్ని వారములకు ఇండియామంత్రి యగు ఆలివియరుగారు ప్రభువుల సభలో ప్రకటనగావించుచుండిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు బాతీయవాదుల సహాయముతో అంకితుల మందే తమ కోర్కెలను హైందవ శాసనసభలో సవరణరీత్యాను రూపమున దెలియబరచి, అత్యధిక సంఖ్యాకులచే ఆమోదించుకొని ప్రభుత్వము వారిని ఓడించిరి. ఇండియా మంత్రి ప్రకటన గావించునని ఆ త్యాతురముగా వేచియుండిరి. కాని అతనిగొంతుక చెడిపోవుటచే ఆలస్యమయ్యెను. ఇది అపశమనమే. పార్లమెంటు అధికారముక్రింద నుండు ఇండియా విషయములలో లేబరు పక్షము మంత్రిగూడ నోరు లేకపోయెనని దెలియుచున్నది. చివరకు ఆలివియరు ప్రభువు ఇండియా భూతభవిష్యత్ వ్రతమాన కాలములగూర్చి తన యభిప్రాయములను వెల్లడించినది, తన ప్రకటనలను మోహపరమల జేయుటకు ఇండియావిషయములంత రవ్యతములుగావని నేను అతనిప్రకటనగూర్చి నాయభిప్రాయమును నడిటి ఉపన్యాసమునందు చెలుపవలసివచ్చెను. ఈ మంత్రిగారు ఈమాత్రము చెలుపుటకు అవ్వశ్యమనియు గొంతు సవరించుకొన అవసరములేకుండెను. ఫీరముగా గొంతునొప్పిగల నేనైనను యింక నెక్కువప్రావ్యముగా నుడివియుండును. ఇండియామంత్రిసదసికి సర్ ఆలివియరుసిద్ధిగారు రాకమునపు ఆయనతోగలసిమాట్లాడిన భారతీయుడను నేనొక్కడనే. పదేండ్ల క్రిందట హెచ్. జి. వెల్బుగారింట్లో విందుసమయమున నేను ఆలివియరుగారిని గలిసినపుడు గ్రహించినదానినిబట్టి, చివరకు వెడ్డేపుడుగారికి జరులుగా యాతని నియమించుటకు ప్రధాని దలచుటలో ఆశ్చర్యములేదని భావించితిని. ఆయన ఫీరవరి మాసమున గావించినప్రకటన అతిజాగ్రత్తగా జదివియుంటిని. మరియొకసారి చదువగా, ఆఉపన్యాసము ఇండియా దేశమునకు లేబరుపక్షమునకు పడనివారు గావించిన మెప్పులన్నిటికి తగియున్నదనియు, అంతకన్న యెక్కువగా వారిచిత్రల విమర్శకు తగియున్నదనియు నిశ్చయించుకొంటిని. మార్చింగు పోస్టు పత్రిక విమర్శించుచు "ఆలివియరుగారు ఒప్పుగించవలసినంత ఒప్పుగించిరి గావున యింక నైన ఇండియాలో బ్రిటిషువారి ఫీరిని కాపాడుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును" అని నుడువుట బాగుగనేయున్నది. ఇది నిజమును నూచించుచున్నది. మార్చింగు పోస్టుపత్రిక ఆపహాస్యనూచనకన్న యెక్కువగా యితర పత్రికలు విమర్శించినవి. "ఆలివియరు ప్రభువు, ఇండియా దేశవాంఛలట్లు నానుభూతిజాపుట రాజకీయవేత్తల ప్రపంచజ్ఞానమును తెలియజేయునని నిర్ధారణ జేసెను." అని టైమ్స్ పత్రిక వ్రాసినది. నా పూర్వస్థి పాతుడగు మెప్పును ప్రభువు యిట్లు ప్రభువుల సభలో నుడివెను. "ఇండియాను విడిచిపెట్టవలెనను నభిప్రాయము నకు ఆలివియరు ప్రభువు అనుమానము లేదలంచుకొంటిని. అట్లుగాదని తెలియజెప్పెను." స్కాట్లాండు దేశీయునివద్దనుండి యిట్టి మెప్పునయ్యట న్యాయమే. కాని దీనివలనయేమి దెలియుచున్నదగా, ఇండియా బ్రిటిషురాజ్యములో నుండవలెనను హక్కును లేబరు పక్షమువారు నిరాకరించుటలేదు. ఇండియా దేశీయుల ఆనమతిపైనే బ్రిటిషువాదిచుటన్నారన మాటను గూడ వారంగీకరింపరు. ఆలివియరుగారి ఉపన్యాసమునకు ఇంగ్లాండులోని న్యాయాసముజట్టియే, ఇంగ్లాండులో మనుష్యులు మారినను పక్షభావములు మారలేదని స్పష్టమగుచున్నది. లేబరు ప్రభుత్వమునకును యితర ప్రభుత్వములకును వ్యత్యాసములేదు. వారుగూడ పరిస్థితులెట్లు త్రిప్పిన అట్లు దిగుబట్టక వేచియుండిరి. ఒక లేబరుమిత్రుడు దెలిపినట్లుగా లేబరుపక్షమువారు తమ స్వయంనిర్ణయమునాత్రము ననుసరింపక, ఇండియాను తమ స్వంతసాత్తుగా భావించువారి చర్యనుబట్టి ప్రవర్తించుచుండురు.

వెడ్డేపుడుగారు సత్యమును ప్రకటించినది. "ఇన్నాళ్లనుండి మనము అనుభవించుచున్న నిరంకుశాధికారమును పూర్తిగా విడిచి పెట్టనున్నామను నమ్మకమును భారతీయులకు కలిగించవలెను." లేబరు మంత్రి యీపనికి తానుబూనుకొని యుండినన్నచో, ఆయన మంచి అవకాశము వచ్చినపుడు వలకు కొని నిష్పాదయ్యెనని నేను జెప్పగలను. ఆయనయు అతని పక్షమువారును ఏమిచేయగలిగిరో మాత్రము.

లేబరుపక్షమేమి యొనర్చెను

భారతీయుల మనస్సుల బాధించు చుండిన విషయములన్నిటిని ఆలివియరుగారు వేరొకసారి వర్ణించిరి: (1) ఆమృత సరు, (2) లాయడు బార్డిగారి ఉక్కు-చట్టము ఉపన్యాసము, (3) ఉపన్యాసము పునరుద్ధారణము, (4) కెన్యావిషయము. భారత మాత్రప్రకటనను యీ న్యాయముండును తీసివేయుటకు లేబరుపక్షమేమి చేయగలిగెను? జెయిట్ విషయము అమృతసరు విషయమునకు తమ్ముని వంటిది. అది లేబరుమంత్రి యొకడు వైటుహేలునుండి ఇండియాలోని బ్రిటిషుపరిపాలనశాఖను నడపుచున్నపుడే జరిగినది. మొన్నజరిగిన ఓడ్యయరు నాయరు కేసు విచారణ డ్యయరు గా వంచిన హత్యలను జ్ఞప్తికి దెచ్చినది. ఒక బ్రిటిషు న్యాయాధిపతి మనకు లాఆర్డరులనుబోధించినవారిని నిర్లక్ష్యముజేసెను.

లేబరుపక్షమువారికి పార్లమెంటులో తనసంఖ్య లేకుండుటచే వారొనర్చినవాగ్దానములన్నిటిని అమలుజరుప లేకున్నారనవచ్చును. ఈవిషయమున యింకముందు చెలుపవలసియున్నది. కాని ముందుగా నొకవిషయమున్నది. న్యాయమార్గాదు లేబరుప్రభుత్వమునకొసగిన అవకాశము నేమి జేసిరి? హత్యలగావించినవారిని పాగడుట భావ్యముగాదని నిరసించి లేబరుప్రభుత్వమువారు తమ నైతికాధికారము వెల్లడిచువలసియుండెను. తాముగావించిన సంస్కరణలను అమలుజరుపబాలక పూర్వపుసద్ధతులే అనుసరింపనునవారిని కొంతవరకు మన్నించుట కంగీకరింతును. కాని వారు న్యాయమునే జరుపలేకపోయినచో మానె, అన్యాయమును ఖండించుటయైన జేయవలదా? లేబరును మెచ్చుకొను మిత్రుడొకడు చెప్పినట్లు, "పెసిడెంటు విల్బుసగారు గావించిన ప్రకటనల పిదపను, (ప్రకటనలు ప్రకటనలుగనేయున్నవి) లాయడుబార్డిగారి కృత్రిమనలయనంతరము ప్రజలు చర్యలకై యెదురుమానుచుండురు." మరియొకడుచెప్పినట్లు "మాటలమాత్రముచాలవు. మన (లేబరు) కాలమునాడయిన నిరంకుశత్వమునశించినదని చర్యలవలన రుజువుజేయవలసియుండును." కాని మాటలచేతగూడ, అన్యాయమునందు మన్ని నిద్రముప్పిగానుండు యీ ప్రపంచమును మేల్కొల్పవచ్చును. రామేష్వరగూడ నాల్గొకటి పార్లమెంటులో తనసంఖ్యలేక తనఉత్సాహము నణచుకొని ఇండియాకు న్యాయము ప్రసాదించబడకుండెను, న్యాయాధిపత్యముండినచో ధైర్యముగల తనమాటలవల్లనే బ్రిటిషువారి అంతరాత్మలను హెచ్చరించవలెను. తాను కార్యరూపమున యేమియు జేయబాలకున్నను తనకు ఉద్దేశముగలట్లు ఇండియా ప్రజలకు తనపలకులవలన రుజువుజేయవలెను. ఆయన ప్రస్తుత మొనర్చగలిగినది అల్పము న్యాయవాదికర్త మైనది.

ఏమాత్రము ధర్మబుద్ధిని వెల్లడిచు లాంస్సుబరీగారిమాచనను ఆయన ప్రోత్సహింపెను. ఆతని సహాయగియగు ఆలివియరుగారు తనకుపూర్వముండిన మంత్రిగారి నిష్కార మగుప్రకటననే తానుగూడ బలపరచెను. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు యధాగతిన ఆతని అనుసరించిరి. ఇచ్చట లాఆర్డరులు కాపాడవచ్చువారు జీవితమును త్యాగప్రాయముగా జూచునట్లు యితర దేశీయులందెవరును జూడరు. ఆలివియరుగారు, తన ప్రకటనయు ప్రధానగారి కామన్సు సభలోని చర్యయు, ఇండియాలో అమృతసరు జయిట్ విషయములవంటివి తిరిగి సంభవించకుండ నాటంకపెట్టగలవని భావించుచో, ప్రపంచమంతకు ఆతడొక్కడే అట్లు తలంపవలసియుండును. ఇండియాలో సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు నామిలిటరీ వారును నిరపయామలగు నిట్టి బొల్లికబురులకు లక్ష్యముజేయరు.

వి. సి. ఎన్. వారి దురాశ

మన ప్రక్కలోనున్న మొదటి మల్లునుగూర్చి యంతవరకు చాలును. ఆలివియరు ప్రభువు వర్ణించినవానిలో రెండవది 'ఉక్కు-చట్టము' అది దిట్టముగానే యున్నది. సివిలు సర్వీసువారు లీకమిషను నివేదిక ద్వారా తమ పదవుల వృద్ధి

పరచుకొనిరి. బలమధికము జేసికొనిరి. (ప్రపంచమంతటిలో అధికవ్యయముగల యీ ఉద్యోగుల దురాశను తగ్గించుటకుగాని, భారతీయుల నియమించుటకుగాని ఆలివియరుగా చేమియు చేయబాలరు.

లేబరుపక్ష నాయకుడగు బెనుమ్మారుగారికి ఇండియను సివిలు ఉద్యోగులగూర్చి బాగుగ దెలియును. 1919 సం॥ సంస్కరణముల చట్టము చర్చకు వచ్చినపుడు టోరీ పక్షమువారి సవరణగూర్చి యిట్లు చెలిపెను. స్వలాభమునకై ఇండియను సివిలుసర్వీసు అధికారమును ఫీరమొనర్చుట కుద్దేశించబడిన సవరణను ప్రోత్సహించుట చే మేము చాల భావము కలిగించితిమి." కర్నూలు వెడ్డేపుడుగారు 1920 సం॥ యిట్లునిరి. "ఇప్పుడు ఇండియాస్థితిపరిపాలనది. ఈలోభులలో నొకడగు మాంటేగుగారిని ఒకచట్టమేర్పరుచునని నియమించితిమి. ఆతని చట్టమును ఇండియాలోని మనవారు సరిగ అమలుజరుపుదురు. అన్నియు నిబంధనల ననుసరించియుండును. వాటిని మనమే తయారుజేయుదుము. దేశీయులకు స్వాతంత్ర్యమునుమాట అసంభవము." ఆలివియరు ప్రభువుగారి స్థానమునకు రానుండిన లేబరుపార్టీ ప్రధానిజెప్పినది. అట్లయ్యెను ఆలివియరు ప్రభువుగారు తాను "ఇండియాలోనున్న బ్రిటిషుద్యోగులు, వర్తకులు మున్నగువాందరు ఇండియాను ప్రస్తుతస్థితివచ్చుటకు వారే కారకులగుటచే, అచ్చటనుండుటకు హక్కుగలిగి యున్నారను విషయమును మరచిబోయినట్లు" భావించరాదని ఆదర్శజాపుచున్నాడు. "వారుకష్టపడి పనిచేయుచుండినచో నేను ఇంక యీలో స్వాతంత్ర్యవాంఛయే యుండకుండును. మాంటేగు సంస్కరణములవిషయమున భారతీయోద్యోగులు చాల తోడ్పడుచున్నారు" అని ఆయన నుడివెను. వెడ్డేపుడుగారు ఇండియా కార్యాలయమునందుండినచో పరిస్థితులు వేరుగా నుండియుండును.

పునరుద్ధారణ వ్యాధి

పునరుద్ధారణాధికారము మూడవమల్లు. ఇదియొక ప్రత్యేకవ్యాధిగా నున్నది. ఇండియాదేశము కలరా ప్లేగు, ఇను ప్లుమెంజాజ్వరముల కెట్లు అలవాటుపడినదో దీనికిగూడ నట్లే అలవాటు పడగలదు.

సి. పి. బ్రూవిల్బుసగారు కామన్సు సభలో రీడింగు ప్రభువుగారి చర్యను ఖండించుచు, రేంజేండ్లక్రితము సర్ మాలాము హెయిల్ గారు ప్రభువు హైందవసభలో "మేము వ్యయముచేసినచో మీ యాజ్ఞనుసరించి జేయుదుము, పన్నులు విధించినచో మీసమ్మతిపై జేయుము" అని జెప్పెనని సభవారికి తెలియజేసెను.

లేబరుపక్షము నిష్పల వాగ్దానములు

ఎసంబ్లిలో అధిక సంఖ్యాకులగు భారతీయుల సమ్మతికి వ్యతిరేకముగా రీడింగు ప్రభువు తన అధికారము చలాయించెనిబ్రెవెల్బుసగారునుడివిరి. పునరుద్ధారణాధికారము ప్రభుత్వమువారికి పరిపాలయినది. శాసనసభవారు ప్రభుత్వ విధానము నంగీకరించక పోనపుయిడెట్లు ప్రభుత్వమువారు వారిని నిర్లక్ష్యముజేసి పునరుద్ధారణ గావించినచో అది పార్లమెంటువిధానరూపమున యుండు ఏకచ్ఛత్రాధిపత్య మనిసింపుకొనును. హైందవశాసనసభ కేవలము చర్యలు జరిపి సలహాలనిచ్చు సభగా నుండి యెట్టి అధికారము లేకయుండును. హైందవ శాసనసభ వారును, రాష్ట్రసభలలో రెండును అధికారము లేని యాస్థితియుండునది నిరాకరించినవి. కాని ఆలివియరుగారే "స్వరాజ్యపక్షమువారు ఎన్నికల కార్యక్రమ ప్రకటనయందు వెల్లడిచిన అసహన భావమునుగూర్చి అన్యాయముగ పాప బాటు అభిప్రాయము గలిగియుంటిరని" నుడివిరి. అయినను శాసనసభ్యుల చర్చలను గూర్చి యువారి యుద్దేశములగూర్చి అనేకవిధముల తమకు దెలియవచ్చినను భారతీయ ప్రతినిధుల సమావేశము గావించుటకు ఆలివియరుగారంగీకరింపలేదు. 1929 సం॥లోగా హైట్యూటరీక విషయ నియమించుకుండుట కుద్దేశించినట్లు లేబరుపక్షమువారింకను ప్రకటించలేదనుట నిశ్చయమే. వారట్లొనర్చినచో సంస్కరణ చట్టమునకు బెనుమ్మారుగారు (పతి పాదించిన సవరణ (రేంజేండ్ల పరిమితి తొలగించు మననది) యందలి వాగ్దానము నకును నెరవేర్చుకొనబాలనివార్త యుండును. లేబరుపక్షమువారు వాగ్దానమును భంగ మొనర్చలేదుగాని అంత కనిష్టమును పనిజేసిరి. ఫాపియను పద్ధతుల ననుసరించి, మొదట ఉద్యోగులతోగూడ విచారణ సంఘమును, పిదప ఉద్యోగేతరులు ఉద్యోగులు కలసియున్న వేరొక సంఘమును నియమించుట చేతను సంస్కరణమును అలస్య మొనర్చిరి. ఈలోపుగా

తెంగాలులో వరే కార్యనిర్వాహకులు ప్రస్తుతముగల పరిపాలన నిబంధనల దుర్వినియోగము చేసినను వ్యాయముగా తీర్మానించు ప్రత్యేక నిబంధనలు గావింపబడుచున్నవి. వానిని గూర్చి శాసనసభలో ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వసభ్యుడు ప్రత్యుత్తర మియ్యబడుచుండెను. 1919 సం॥ బెనున్యూరుగారు యిట్టి నిబంధనలు కార్యనిర్వాహకుల యిష్టానుసారము జరుపవలసినవి గావని చెప్పియుండిరి. కీనిగూర్చి చర్చయెక్కువగా జరగ గలదని ఆయన చెప్పెను. కాని యిట్టిచర్చలవలన ప్రయోజనము లేకుండుననియు యికముందుండదనియు చలంపవలసినవచ్చెను. (సశేషము)

ప్రభుత్వద్వ్యోగములు

స్కూలుపైసలువారిని చేర్చుకొనుట

ప్రభుత్వప్రకటన

పబ్లిక్ ప్రకటనయందు 1 వ నిబంధన ప్రకారము ప్రత్యేక కింపబడిన ఉద్యోగములకు తప్ప తక్కిన ప్రభుత్వఉన్నతోద్యోగములన్నింటికి స్కూలుపైసలు సర్టిఫికేటుగలిగి కాలేజీ విద్య కర్షణని ప్రకటించబడువారిని తప్ప తక్కువతరగతివారిని చేర్చుకొనరాదని బోర్డువారు 1928 ఆగస్టు 11 లేదీన గావించిన ఉత్తరవును ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించుచున్నారు. ఈ ఉత్తరవు యిదివరకు కొన్ని నెలలక్రిందటనుండి అమలు జరుపు నట్లు పాటించినచో చాల యిబ్బందులు గలుగునని ప్రభుత్వము వారు చలించుచున్నారు. పైఉత్తరవు గావింపబడకముందు అప్పటి నిబంధనల ప్రకారము కొందరిని ఉద్యోగములలో నియమించుటజరిగెను. ఇప్పుడు ఉద్యోగ నియామక నిబంధనలు మారినవనుకారణముచే వారిఉద్యోగములను భియపరచుకుంటు భావ్యముగాదు. కావున, పైన పేర్కొనబడిన బోర్డు ఉత్తరవు లేదీసరికి ఏదానిపైగా ఉద్యోగము చేయుచుండిన వారికి వారిపనిసంతృప్తికరముగనుండునచో యీ నిబంధనవారిపట్ల అనువర్తింపకుండునట్లు ఏర్పాటుచేసిరి. మరియు, నిమ్నజాతులవారి గూర్చి కల్పరాలు విశాలభావముతో జూడవలెనని చలించుచు న్నారు. ఈరీతిగా యేర్పాటులుజేయమని బోర్డువారిని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు.

ది మద్రాసు అందు నదరన్ ను రాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

సరకులను ప్యాకు చేయుట

కొన్ని సరకులను కొన్ని నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకింగు చేయవలసినట్లు 1924 సం॥రం ఆక్టోబరునెల మొదటి తారీఖు నుండి ఏర్పాటు చేయబడినదని యిందుమూలముగా మద్రాసు అందు సదరన్ ను రాటా రైల్వేమీదుగా సరకులను పంపునట్టి నర్తకులకును, ఇతరులకును తెలియజేయబడినది. రైల్వే ఉద్యోగులు ప్యాకింగు సదరు నిబంధనల ననుసరించి చేయబడినచోగాని కన్వైనెన్స్ మెట్టును అంగీకరించుకొనరాదని స్పష్టముగాను, నిష్కర్షగాను ఈ తరువు జారీచేయబడినది. సరకులను రవానా చేయువారు సదరు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకుచేయుటకు అంగీకరించక పోయినచో ఏరిస్క్యూ నోటును (ఏనెట్వర్తమను) వ్రాసియిచ్చిన అంగీకరించబడును.

గాన సరకులను రవానా చేయువారు వారి స్వలాభము నిమిత్తమై ప్యాకింగు యే క్రొత్త నిబంధనల ననుసరించి చేయ బడవలెనో ప్రేమనుమాన్యులను అడిగి లేక వారికి వ్రాసి తెలిసి కొనుట ఉత్తము.

పార్కులను } ఎఫ్. బి. వాడన్
మదరాసు } జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

జ్వరహరి అయిదురూపాయల నడించిన ఛట్టు విడుపు జ్వరహరి చాళి పురాణజ్వరహరి మొదలగు ననుష్ఠ జ్వరహరి మోహన అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

పండిత డి॥ గోపాలాచార్యులవారు

నాలవసాంవత్సరక సభ

మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాల

కీ. శే. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి నాలవసాంవత్సరక సమావేశము గతమాసము 22 వ లేదీన ఆయుర్వేద కళాశాల (22 చంద్రభానవిధి) యందు జరిగినది. కళాశాలయొక్క పురాతన నవీన విద్యార్థులు బహు సంఖ్యాకులు సభకు విచ్చేసిరి.

మద్రాసు యునాని టిబ్బికళాశాల ప్రధానాచార్యుల గుమాస్తి పీర్ బదనీసాహెబు బహద్దూర్ గారు అధ్యక్షత వహించిరి.

భవ్యంతరి ప్రార్థన జేయగీతములతో కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడినది.

క్రియతులు కె. వెంకటాచలశాస్త్రియార్, పండిత, దొరస్వామి అయ్యంగారు, ఆయుర్వేదాచార్య యమ్. మహాదేవమినన్, డాక్టరు డి. యస్. అవధాని, ఆయుర్వేద భూషణ సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రియార్, వైద్యభూషణి కె. క్రీష్ణారావు ఆది గాగల ప్రభృతులు పండితులవారి జీవితమందలి ఘన కార్యముల నుగ్రహించుచు, విద్యార్థులెల్లరను వారి జీవితాదర్శము ననుసరించగోరిరి.

పండిత దొరస్వామి అయ్యంగారు మొదలగు కొందరు పర్యాసకులు ఆయుర్వేదాభ్యాసమునకు వలయు సంస్కృత భాషాభ్యయనమునకై తగు శ్రద్ధ మాపబడుట లేననియు, ప్రభుత్వము వారు ఆయుర్వేద కళాశాల స్థాపించునప్పటికి పరిస్థితులు మరియు క్షీణదశకు వచ్చుననియు, ఆయుర్వేదమును నిజముగ అభ్యసించి నిచ్చుచిన సంస్కృతభాషాభ్యాసము అత్యవసరమని నొక్కినక్కాజించిరి.

క్రి॥ వెంకటాచలశాస్త్రియారు ముచ్చటించుచు కీ॥ కె॥ పండితులవారి జ్ఞాపకచిహ్నముగ నొకభవనమును నిర్మించి, అందు ఆయుర్వేదభివృద్ధియు సమావేశ మగునట్లు నూచించిరి.

మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు డాక్టరు. ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు సభకువిచ్చేసిన ప్రముఖుల కందరికి తమకృతజ్ఞతను వెల్లెబ్బి ఇట్లుపన్నయించిరి. పండితులవారి జీవితముపై ముచ్చటించినవారిల్ల పండితులవారిజీవిత మందలి రెండు ముఖ్యాంశములను విడిచిపెట్టియుండిరి. అవియే వన 1. తామభ్యసించునభిలాష 2. తామభ్యసించిన రమయములను పరులకు బోధించుకోరిక. పండితులవారు తమకృతేయనివిషయములను బహిరంగముగ ఒప్పుకొనుచు క్షించి నిజార్థ మెచ్చటనుండి లభించినను అంగీకరింప సంసిద్ధులైయుండిరి. వారికి ఆయుర్వేదమందు ఎట్టి ప్రేమగలదో, సిద్ధ, యూహనీ, ఆలోచన పద్ధతులయందును అట్టిసమస్త ప్రేమ ప్రేమయందేడిది. అన్నివిధానములను జ్ఞానసమదయంబులని నమ్మి గౌరవించుచుండెడివారు. తమకృతావయందలి వ్రాతపుస్తకములు, ముద్రితపుస్తకములను పెక్కింటిని గ్రంథాలయమునకు సమకూర్చియుండుట ఆభావయందలి జ్ఞానమును సేర్పరుకు వారసుకుగల అభిలాషను వెల్లడిచేయుచున్నది. జ్ఞానసంపాదనాభిలాషను ప్రశంసమునుండియు వారు పరిశ్రమజేసియుండి వృత్తివౌండువరకును ఆకోరికను విడకుండిరి. వారు చరిత్రాపుటకు ఒక సంవత్సరము ముందుగనే తాము గతించెదమని తెలిసికొని తమవిద్యార్థులకు (అప్పుడున్నట్టి మాలోకొందరకు ఆపలుకుత మావీనలయందు ప్రతిభ్యనించుచున్నవి) తాము రాబోవు సంవత్సరమును జీవింపుట సంభవింపదుగాన అకర్తణము తాము గావించు బోధనలను పదిలముగ నేర్పుకొనవలసినదగా చెప్పుచునచ్చిరి.

సంస్కృతభాష నిరసనమును గూర్చి ఈకళాశాలతో సంబంధము గలవాడను, సంస్కృతకళాభిరుచువల్ల విద్యార్థులు కళాశాలయందు చేర్చుకొనుట యందును, విద్యార్థివేతనముల నొసంగుటయందును సంస్కృతమున కెట్టి ప్రాముఖ్యత ఇవ్వబడుచున్నదో ఎరిగి యుండును. ఇతరులకున్న ప్రతిబిమ్మయనుండును వారికి సౌకర్యము లభింపక నొసంగబడుచున్నవి. సంస్కృత భాషాభిమానులెల్లరు ఆయుర్వేదమందు కౌస్త్రు పరికోధనా భ్యాసమునకు సంస్కృతము అత్యవశ్యకమైనను చేతమందెల్లెవలను ఆయుర్వేదసూత్రములు విస్తారముగను శీఘ్రముగను వ్యాపించుట గూడ సమావాసశక్త్య మనియె గుర్తింపగోరెదను. అచార్య పదవులకు పరిశ్రమ చేయువారు (అనగా సంస్కృతభాషాఅధికముగ ఆ విశ్వక మైన స పండితులు) ఒకవిధమున విద్యాపద్ధతియు దేశమునందలి మూలములను

వైద్యసహాయమును నెరవేర్చుటకు బహుశ సంఖ్యాకులగు వైద్యులకును మరియొక పద్ధతియు నుండవలెను.

మందు స్థాపింపబడు ప్రభుత్వఆయుర్వేదకళాశాలయందు నాకుగల అవిశ్వాసమును భావికాలము కీ॥ కె॥ పండితుల వారియొక్క పరిశ్రమఫలితములు నిరూపించబడుననుమి యొక్క భీతిని నేను గమనించితిని. ఐననుపండితులవారి విద్యాధులు, వారికి ప్రేమ స్పృదులైన వారవగు వెనమెల్లనెర ఆ పరిస్థితులు సంభవించకుండ జూచుట వానిధ్యమై యున్నది.

ప్రభుత్వపాఠశాలను నక్రమముగ నడుపుట మనహస్తగ తమైయున్నది. ఆయుర్వేదకళాప్రవర్తనలకును మన మెల్లరము సంఘభావము గలిగియుండి ఆయుర్వేదాభివృద్ధికై ఫలనిపని జరుగగూడవని ఏకాభిప్రాయముయై యుంటిమేని, ప్రభుత్వమువారు మన అభిప్రాయభిన్నమైన పనులను తమ కళాశాలయందు జరుపుచుండినచో ఆట్టి విద్యాలయము కొరమైన దగనని జెప్పగలము. అట్టివిద్యాలయము ఎన్నరియభిమానమును సంపాదించజాలదు. మనము ఐకమత్యము గలిగి భిన్నాభిప్రాయములు గాకున్న చివరకు తన విధానమును మార్చుకొని తీరును. సిద్ధతయుర్వేద యునాని మొదలగు విధానములకు జెందినవారెల్లరు తాము వేరువేరు తెగలకు జెందినవారమనియు ఒకదానికన్న వేరొకటి అధికతర జెందినదనియు వాదప్రతివాదములు కలహములు విడవలసినసమయ మా సన్నమైనది. మియొక్కమూల చెల్లలెనని ఎల్లరు ఐకమత్యముతో మెలగవలెను. పండితులవారి కీర్తిని శ్లాఘించు మన యీ సమావేశమునకు మనమిత్రులగు బదనీసాహెబుగారు అధ్యక్షత వహించుట మనమెల్లరము కలసి యున్నారమనుటకు నిదర్శనము. సంఘభావము సర్వత్ర క్రొసంగును. ప్రభుత్వమును గాని మరిచేసినను మనకు లొంగి మన ఉద్దేశానుసారముగ ప్రవర్తింప జేయగలము. ప్రస్తుతము మనకు ప్రభుత్వమువారియందు విశ్వాసము లేకుండుట వాస్తవమే. అందుచేతనే ప్రభుత్వమువారు స్థాపింపబోవు హిందూ జైవధాళయముచే మనస్థితిగతులు మరియు చెడునని భీతిల్లుచున్నారము కాని కాలము మారుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధులు భీతిని విడుచున్నారు.

మనమెల్లరము పలుకుబడిగలవారము. కీ. శే. పండితుల వారివిద్యార్థులు ఆపరిమితసంఖ్యాకులు. మనవిద్యార్థులెల్లరు పండితులవారిని ప్రేమించువారు. అందరు పండితులును వారి శిష్యు ప్రశిష్యులెల్లరు తమతమ పాకుబడిని వినియోగించి విద్యకంశ్యముతోమనపద్ధతియే గావలయునని పట్టుబట్టిన నేడు గాకపోవున కొలదికాలములోనైనను తప్పక జయించగలము. మాకళాశాల ప్రభుత్వమువారివశముజేయు సమస్య యొకప్పుడు అలోచింపబడినది. కాని నాకు విశ్వాసము లేని బండినడపువాని చే నాబండిని నడుపుటకు నేనంగీకరించనని మిర్రెలుతలంపగలదు? నేడు మనకు ప్రభుత్వయందు నమ్మకము లేదు. మనము కొర ప్రకారము విద్యాలయమును నడుపుటయందు మన కెంతకాలమువరకు ప్రభుత్వము వారియందు దపనమ్మక ముండునో అంతకాలము వారివశముచేయము. బండినడుపు వానియందు నాకు విశ్వాసముకుదురువాకు బాగుగనో, ఓరగనో సాధ్యమయినంతదనుక నాబండిని నేనేడిచెదను. మాకుగల కష్టములను తెక్కించక, మాశక్తిసామర్థ్యముల వినియోగించి కళాశాలను పాపించి దానికిరీని గాపాడుటకు ప్రయత్నించెదము. ఎప్పుడు బండి నడుపువాని నందు విశ్వాసము గదురునో అప్పుడుబండిలో కూర్చొనుటకు భీతివొందుము. అధిగనే ప్రభుత్వకళాశాల సక్రమముగ నడుపబడుచున్నదని గ్రహించిన మేమందుకయ్యటకు ఎట్టిఅటంకమునుఉండదు. భారతదేశమందలిదేశీయవైద్యుడునిరసించవలసినవాడుగాదు. ఆతడు విద్యాధికుడు, విశేషములు కుబడిగలవాడును, ప్రజాగౌరవమును బడసినవాడైన యున్నాడు. కళాశాల విద్యార్థులు రాజధానియందు చెల్లెలనుండి వచ్చి యుండి. వారివారి స్వస్థలములందు తరఫలంబుజిగలవారు మా విద్యార్థులు కేలము మంచివైద్యులేగాక మంచిపాఠులు గావలయును కాన భిషగ్యులెల్లరును కీ. శే. పండితులవారి అభిలాష ననుసరించి వైద్యవిద్యాభివృద్ధికి పాటుపడవలయునని ఆశించుచున్నాను.

పిదప అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

అస్పృశ్యతా నివారణసభ-తెలుగు

తెలుగు జాతీయ పాఠశాలలో ఆదివారము ఉదయము నను సాయంకాలమునను అస్పృశ్యతానివారణసభ జరుగునట్లు ఏర్పాటుజేయబడినది. బొత్తుగా రాజకీయవిషయములతో సంబంధములేని ఆంగ్లవిద్యావంతులకును పండితులకును ఆహ్వానము లంపబడినవి. తెలుగులోని అన్ని పక్షములలోను సుప్రసిద్ధ నాయకులగు 20 మంది ప్రాధులైన ఆహ్వానములంపిరి. అందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు. (తెలిపివచ్చి)

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 3-వ తేది శుక్రవారము

(1) ఖాన్యములు

చనియలు బా 1-కి ర 80.0.0 మొదలు 42.0.0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి ర 14.0.0 14.8.0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 16.8.0 17.0.0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8.0 17.0.0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8.12.0 9.0.0	
సుపులు ,, ,, 20.0.0 22.0.0	

(2) పప్పు ఖాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు 11.0.0 రు 12.0.0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.4.0 12.8.0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8.0 12.4.0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0.0 16.0.0	
ఉలబలు ర 164 ,, ,, 9.4.0 11.4.0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ర 170.0.0 175.0.0	
నెయ్యి మి 1-కి ,, 14.0.0 26.0.0	
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పుబా 1-కి ,, 65.0.0 68.0.0	
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 60.0 62.0.0	
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 155 మి.కొ.నూనె 150	
అముదమునూనె బా 1-కి ర 190))	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ర 205.0.0 210.0.0	
కురపసుపు ,, ర 140.0.0 140.0.0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి ర 120.0.0 138.0.0	
గుంటూరిపాయకటు నీలిమందు మణుగు 1-కి ర 45, 50	
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ర 60, 70	
బెల్లము బా 1-కి ర 85.0.0 60.0.0	
చింతపండు బా 1-కి ర 80.0.0 49.0.0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి ఎ ర 82.8.0 88.0.0	
చదరం ,, 88.0.0 88.0.0	
రవుండు ,, 88.0.0 86.0.0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు ర 78.0.0 81.12.0	
బంగారము, తులము 1-కి ర 24.2.0 24.10.0	
సవరను 1-కి 15.8.9	
ఇత్తడి బా 1-కి ర 265.0.0 272.0.0	
రాగి డిటా ర 300.0.0 305.0.0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి ర 88.4.0 88.12.0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకల్లుడు 20 డిగ్రీలు ర 76.0.0	
తొట్టికల్లుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
కర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

బొండా వెట్టు బారుల 1-కి ర 820.0.0	
-----------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ర 9.10.0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ర 8.6.0	
పుగూరు జేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ర 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ర 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా ర 10.2.0	
మాళయేనుగ నెం 20 ర 11.18.0	
జపాన్ నెం 20 ర 12.0.0	
,, ,, 40 ఏ తేలు అయినను ర 15.5.0	
గోకాకు నెం 12½ ర 9.15.0	
వడ్డాక్ నెం 24½ ర 12.2.0	
14½ క్విల్స్ పక్షి ర 9.14.0	

డబ్బీ 1-కి కుమ్మకు తైలము రు. 0-8-0

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుమ్మకు రాయటకు ఉపయోగించును. అన్యుతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయము దక్షిణ హైదరాబాదు

నన్నయభట్టారక జన్మదివోత్సవము
రక్తాక్షి నామ సంవత్సర భాద్రపద బహుళ చతుర్థి బుధవారమునకు సరియగు 17 వ సెప్టెంబరు 1924 నాడు సాయంత్రము, ఆరు గంటలకు నిలయమందిరమునందు ఆంధ్ర భారతమును నాంధ్రీకరించిన కవిత్వయములో నాదికవియును, కవిసార్వభౌముడునగు నన్నయభట్టారకవర్ధంతి జరుపుటకు బహిరంగపథ సమావేశము చేయబడెను. నిలయమందిరముంతయు సభాసదులతో నిండియుండెను. శ్రీలక్ష్మి ప్రత్యేక స్థల మేర్పాటు చేయబడెను. గద్యాల సంస్థాన సుప్రసిద్ధ కవీశ్వరులగు శ్రీయుత ఆదిపూడి ప్రభాకరరావు పంతులుగారు నియమిత కాలమునకు విచ్చేసిరి. సభ యలంకరించిన శ్రీపుష్పల సంఖ్య మూడువందలకు మించియుండును. శ్రీయుతులు రాహుబహూదరు వేంకట రెడ్డిగారు, మునుస్వామినాయుడుగారు, ఎం. నారాయణరెడ్డిగారు, ఎన్. ఎన్. ఇనుగంటిగారు, చిరాగు వీరన్నగారు, అక్కెనపల్లి జానకిరాంరావుగారు, శేషచలము నాయుడుగారు, యస్. శ్యామరావుగారు, బూర్గుల రామకృష్ణ రావుగారు, డి. రంగరావుగారు, విద్యా రామరాజుగారు, మున్నగు ప్రముఖులచే సభ యలంకరింపబడి యుండెను.

మ-రా-శ్రీ. మాడపాటి హనుమంతరావు హైకోర్టు నజీర్ గారు, మ. రా. శ్రీ సుప్రసిద్ధ కవీశ్వరులగు శ్రీయుత ఆదిపూడి ప్రభాకరరావు పంతులుగారు నేటిసభ కధ్యక్షులుగా నుండవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ప్రొ. ఫెసరు సిరుగూరి హనుమంత రావు ఎం. ఎ. యల్. టి గారు ఈ యుపపాదనను ఆమోదించిరి. మ-రా-శ్రీ బూర్గుల రామకృష్ణరావు హైకోర్టు నజీర్ బి. ఏ. యల్. యల్. టి గారు ఉపపాదనను బలపరచిరి. సభ్యులు కరతాశ్చక్రముతో నామోదించిరి.

మ-రా-శ్రీ ఆదిపూడి ప్రభాకరరావు పంతులుగారు తామిట్లు గౌరవింపబడినందుకు నిలయమువారికి వందనము లందజేయుచు నధ్యక్షతీతము నలంకరించి, ఆరంభోపన్యాసము ముగించి తమ స్థానమును స్వీకరించిరి. తరువాత దైవప్రార్థనతో కార్యక్రమము ఈదిగువ వివరింపబడిన ప్రకారము జరుపబడినది.

ఉపన్యాసములు

ప్రారంభ - శ్రీమతి సావిత్రిబాయిగారు రెండుపద్యముల జదిపిరి. సుప్రసిద్ధ కవీశ్వరులును నిలయపు సంస్థాపకులలో నొకరునునగు శ్రీయుత ఆదిపూడి సోమనాథరావు పంతులుగారు నన్నయ భట్టారకుని నభినందించుచు రసవంతముగ యుపన్యాసముచెప్పి సభ్యులనానందాల్లి నోలలాడించిరి. అటుతరువాత నన్నయభట్టారకవీంద్రు డ్రైండ్రజాతునిబోలె నప్పడు నూత్ను దళయందున్న నాంధ్రకవితను విజృంభింపజేసెనను భావమును జూపెడిపద్యముల రెంటిని గూడ చదివి సభాసదుల నానంద నిమగ్నుల జేసిరి.

శ్రీమతి సందిటి సత్యవతిబాయిగారు (డాక్టరు రామ స్వామి నాయుడుగారి కుమార్తెగారు) శ్రీనన్నయభట్టారకవీంద్రుని చరిత్ర నంధ్రయు నత్యుత్తమముగ నుపన్యాస పూర్వకముగ చదివి సభ్యుల నందరిని ఆనందవార్ధిని ముంచుచుచిరి.

బ్రహ్మశ్రీ - సన్నిధానము మార్యనారాయణ శాస్త్రి గారు (కవీంద్రులు మహిబూబు కాలేజి ఆంధ్రపండితులు) వన్నయభట్టారకవిప్రప్రథమున సంస్కృత భారతీప్రవాహము నకు తూముపెట్టి ఆంధ్రదేశంబునకు పాటించినటల భావమును గనుపర్చుచు రసవంతముగపద్యముల చదివి సభ్యుల నానంద పరచిరి.

బ్రహ్మశ్రీ - జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి శతావధాని కవిశేషరి బిరుదాంకితులుగారు, నన్నయభట్టారకుని కవితాసామర్థ్యమును తెలియజేయుచు, ఉపన్యాసము నిచ్చి చివర కొకపద్యమును కూడ చదివియందరి నానందపరచిరి.

శ్రీమత్ పంతులు ఆంజనేయులు నాయుడుగారు ప్రథమున, నన్నయభట్టారకుని వర్ధంతిజరిపి కృతజ్ఞత చూపు కొనుట చంద్రునికీనాలిపోగన్నటులగాను భావంబునుజూపించుచు మరికొన్నిటి నిల్వైభావగాంభీర్యములు గలపద్యముల చదివి, తరువాత వ్యాసమునుగూడ చదివి సభ్యుల నత్యంతదభిరతుల జేసిరి.

శ్రీమత్ - పూజ్యుడు వేంకటకృష్ణకవిగారు (దోమ కొండసంస్థాన) తమచే రచించిన చక్కనిపద్యముల చదివి సభ్యుల సంతోషపెట్టిరి.

శ్రీమత్ శేషాద్రి రమణకవిగారు రచించి పంపిన పద్యముల మ రా శ్రీ- ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారు చక్కని స్వరముతో చదివి సభ్యుల నానందపరచిరి.

శ్రీ విద్యాన్ శ్యామరాజుగారు సారిశేఖరపాకంబున ప్రాధపద ప్రయోగముల జేసి చక్కని పద్యముల నన్నయభట్టారకవీంద్రుని మూలముననే ప్రస్తుత ఆంధ్రవాణి అత్యుత్తమదశకు వచ్చుటకాస్పదమైనదను భావంబుల నిరూపించెడిపద్యముల జదివి సభ్యుల పరమానందభరితుల గావించిరి.

అంతట కార్యదర్శిగారిచే అధ్యక్షులు నిలయపుపక్షమున పుష్పమాలాలంకృతులు గావించబడిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారు ఉపన్యాసము చెప్పిన విషయములను చక్కగ గమనించి ఆంధ్రభాషను పునరుద్ధరించి తొల్లి టియుత్కృష్టదశకు తెచ్చుటకై సత్వరప్రయత్నములు సలుపవలయునని సభ్యుల హెచ్చరించి తమ యంత్యోపన్యాసమును ముగించి కొన్ని పద్యములను చదివి సభ్యుల నానందపరచిరి. శ్రీ మత్ శ్రీమత్కందాడ శేషచార్యులు బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు ఈ భాషానిలయము 1901 వత్సరమున స్థాపించినవారలు ఆరుగురు. మరాశ్రీ రాజా నాయని వెంకటరంగారావు బహదూరుగారు, జమీన్ దారు, మునగాల మ-రా-శ్రీ రాజా పార్థసారథి అప్పారావు సవాయి అశ్వారావు బహదూరు సర్వరాజు వంతు మన్నే సుల్తాన్ గారు, సంసాన్ పాలవండు. శ్రీయుత ఆదిపూడి సోమనాథరావు పంతులుగారు, శ్రీ శ్రీ కొమ్మకొండ వేంకటకృష్ణారావు పంతులుగారు, శ్రీ శ్రీ రావిచెట్టు రంగారావుగారు, శ్రీ శ్రీ ఎం. నరసింహశాస్త్రిగారు. వీరార్ధురు ఈ నిలయమును స్థాపించిన మహనీయులు. వీరివలన స్థాపించబడిన ఈ భాషానిలయమునందు నిట్టియుత్సవములు చేయుచున్నారము. కె. వి. లక్ష్మీనారాయణుని, నరసింహశాస్త్రిగారును, రావిచెట్టు రంగారావుగారును వీరుమగ్గురు క్షీరశేఖరైవారు. మిక్కిలి చింతనీయును. రావిచెట్టు రంగారావుగారి భార్యయగు శ్రీ శ్రీ లక్ష్మీనరసమ్మగారు ఈ నిలయముయొక్క భవనముకోసరము 8000 (ఋషువేలు) రూపాయల నొసంగి యుద్ధరించివారు వీరిని మరువకూడదనుచు చెప్పి పటముల తట్టు చేయి చూపించి శ్రీయుతులు మునగాల రాజగారును, శ్రీ భద్రాచలరాజుగారును ప్రస్తుతము ఇక్కడహోజరులేరు, ఇప్పుడిక్కడ నున్నవారు శ్రీయుత ఆదిపూడి సోమనాథరావు పంతులుగారు వారికి మేమింతయు కృతజ్ఞులము అనిచెప్పిరి. అంతట నిలయపుకార్యదర్శిగారు పంతులుగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నొక పుష్ప హారమును సమర్పించి వందనము లాచరించిరి. కార్యదర్శిగారు అధ్యక్షులకును, ఉపన్యాసకులకును, సభాసదులకును నిలయమునకు సహాయముచేసిన మహనీయులకును నిలయము పక్షమునుండి కృతజ్ఞతావందనము లర్పించి, తరువాత సభ్యులు పుష్పవర్షముతో సన్మానింపబడిన తరువాత సభ రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు ముగింపబడెను.

రెసిడెన్సీ బజారు } నామపల్లి గౌరీశంకరవర్య, దక్షిణ హైదరాబాదు } కార్యదర్శి.

సేలం

కూరమంగలంబోడు ప్రాథమిక పాఠశాలలో యం. యల్. సి. వీరియన్ గారి ప్రోత్సాహములన నిమగ్నములు బాలురను చేర్చుకొనటచే హిందువులు తమ పిల్లలను మాన్పించి వేరపాఠశాలను పెట్టుకొనిరి.

పేగు ప్రతిదినము అచ్చటచ్చట తగులుచున్నది. నివారణ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

ఇప్పుడే వచ్చినవి ! త్వరచూడు !!

లేడి బొమ్మగల కండ్లు ఆడించు అలారం టయిమ్ వీస్.

ఇవి, కొత్తగారప్పించబడినవి దీనియొక్క గుణము మనకు కావలసినప్పుడు అలారము కొట్టును, ఇట్లుండ, ఇది గంటచూపునప్పుడు ఈ గడియారములో కనబడు బొమ్మయొక్క కండ్లు మిగల అశ్రురక్తముగా ఇటు అడించుచూ యుండును కాలమునకు సరిగా గంటను చూపును.

వల 1-కి రు. 4-8-0
కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్సు,
164 వై నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

ఉరిగి తప్పెను

పెదతండ్రిని హత్యనొసర్చినను ఆరోపణ

లింగప్పగొండను అను నాతడు ముత్తుగొండను అను పేరుగల తన పెదతండ్రిని 19-1-24 తేదీన రాత్రి హత్యయొనర్చినని గావించబడిన ఆరోపణయందు, కోయంబత్తూరు సెషన్సుజడ్జి ముద్దాయికి మరణశిక్ష విధించెను. ఆతరువాత ముద్దాయి హైకోర్టులో గావించుకొనిన అప్పీలునందు ఈదినమున న్యాయమూర్తులు స్పెషల్ రెయిట్ గార్డు తీర్చుచెప్పిరి.

ముత్తుగొండను, కోయంబత్తూరుజిల్లా నామకారపాలెము గ్రామవాసవృద్ధుడు. ఆతనికి 75 వత్సరములు గలవు. ముగ్గురుపుత్రులు గలరు. ఇతను పుత్రులతో సహా తరువూరు వెళ్లి అచ్చట వాడార మొనర్చుకొనుచుండిరి. వారికి నామకారపాలెమునందు ఒకతోటగలదు. ముత్తుగొండను, ముద్దాయికి కొంతసామ్యు బాక్టీయుండగా దాని తీరుమానముకొరకు కొన్నిసంవత్సరములపాటు ఆతోట ముద్దాయి కొనగబడెను. నిర్ణీతకాలము ముగిసినతరువాత ముత్తుగొండను స్వయముగానే ఆగ్రామమునకువెళ్లి స్వంతవ్యవసాయముసాగించి లింగప్పగొండ పాలుగలిపెదనగా నంగీకరించెను. అతనికొడుకులుమాత్రము తిరువూరు నంజేయుండిరి. ఇట్లుండగా వ్యవసాయముసందర్భమున ముద్దాయికిని, ముత్తుగొండను వివాదిములు గలిగెననియు, ఒకనాటి రాత్రి ముత్తు తోటలోనున్న పాళలో భోజనముజేసి కూర్చొనియుండగా ముద్దాయియు మరియొకరును వెళ్లి ఆతనినినరికించి, ప్రక్కనేయున్న "నోయ్యాల" అనునదిలో పాతిపెట్టిరనియు, ప్రాసెక్యూషనువారిచే నాకోపింపబడెను. జనవరి 28 తేదీన, ముత్తుగొండను పెద్దకొడుకు తండ్రిని జూచుటగాను గ్రామమునకు వెళ్లగా తండ్రికనుపించలేదు. అంతలో, తోటపని జేయుచున్న, ముద్దాయిని విచారించగా, ముత్తుగొండను మరొక గ్రామములో నొక గిత్తను కలుపుటగాను వెళ్లెననియునుండు నాల్గవ జులైలో వత్తరనియు ముద్దాయి నడిచెను. ముత్తుగొండను తండ్రిగారు మాడు గొర్రెలను ఎవరికోవిక్రయించెననియు మిగిలియున్న 14 గొర్రెలను తనకువిక్రయించెననియుగూడ ముద్దాయిచెబుటగా నాతని కనమానముగలిగి తిరువూరువెళ్లి తన సోదరుల కీషయము దెలిపి వారను తానును తండ్రిని వెదకబయలుజేరిరి. త్రోవలో "నోయ్యాల" నదియందు ఒక శవము పాతి పెట్టబడియున్నదనియు దెలిసి వెళ్లి మాడగానదివారి తండ్రి శవమేనని కొన్నిగురులవలన పోల్చుగలిగిరి.

హత్యసహాయమున ప్రత్యక్షముగ జూచుచున్నతోలు పనిజేయు మాదిగాడు సాక్ష్య మొసగుచు ముద్దాయి జంపెదనని బెదిరించుటచే మొదటనీరహస్యమును దెలుపలేదని నడిచెను. ముత్తుగొండనుగూడ, కొనినయంతడు ముద్దాయియే సంతలో వానిని విక్రయించెనని నడిచెను. ప్రాసెక్యూషను సాక్షులకు ముద్దాయికిని ఎట్టివిరోధమును నున్నటుల ముద్దాయి ఆరోపింపలేదు అందుచే నాసాక్ష్యమును నెవరైన జడ్జి అంగీకరించి ముద్దాయికి మరణశిక్ష విధించి, అప్పీలుజేసి కొనుటకు 7దినముల వ్యవధి నొసగెను.

హత్య జరిగిన చాలదినములవరకు గాని ముద్దాయిపై నేర మారోపింప బడలేదనియు, అంతియగా మదాయి హత్యనొసర్చుటకు తగిన కాంక్షములు లేవనియు అప్పీలులో ముద్దాయి తరపున వాదించబడెను.

న్యాయమూర్తులు, ముద్దాయిని శిక్షించుటకు తగినంత సాక్ష్యములేవని యెంచి శిక్షను రద్దుజేసిరి. ముద్దాయిన్యాయవాది:-ఎస్. వెంకటాచలశాస్త్రి, ప్రభుత్వన్యాయవాది:- సి. ఆడమ్మగారు.

విలముప్రకటన

1923 వ సం॥ పెటెషన్ నెంబరు 388

టి. రంగయ్యనాయుడును యింకా యిద్దరుసంబంధించిన యిస్సార్ వెంబుదార్ల సంబంధములో అక్రమముగా అసైన్ వుత్తరపుమేరకున్న ఆదివరం రామిరెడ్డిఅనుమతిన అనుమానమును విడుదలచేసి మెసర్సు డౌడన్ కంపెనీవారు హైకోర్టు అఫీషియల్ అసైన్ ఆఫీసులో 1924 వ సంవత్సరం ఆక్టోబరు నెల 10వ తేదీ శుక్రవారము 4-45 గంటలకు నెల్లూరు జిల్లా ప్రెస్ వర్క్ డిస్ట్రిక్టు నెల్లూరు పోస్టాఫీసులో నెల్లూరుతాలూకా కాసుపల్లె గ్రామంలో కోరుమాగాడి రిసర్వే నెం 58 రు ఏ బిన్నం య 7-54 నెంబరులో పడమటితీర్పు య 4.0. లకు రూ 5.0.0 శిస్తుగలభూమిని యేలమువేయుదురు.

మహాత్ముని మహాపవాసదీక్ష

నేడు పదునారవదినము

మూడవవారము జరుగుచున్నది

నిత్యమును అరగంటసేపు నూలువడుకుచునే యున్నాడు

చాలసేపుగాఢనిద్రజెందుచున్నాడు

మహాత్ముని తంతివార్త

భాయి పరమానందుగారికి పంపబడెను

"నేను ఉపవాసదీక్షను బూనుటవలన పతితుడనై తినో పావనుడనై తినో భగవంతునకే తెలియును కోహటులల్లరులలో నష్టపడినవారు చిత్తశాంతిని బడయుటకు నామరణము సాధనమగునేని నేను మృతినొందుటకు సంసిద్ధుడనుగా నున్నాను. కాని ఉపవాసదీక్షను వదలవలెనని నన్ను తొందరపెట్టుటకై కోహటుప్రతినిధులు డిల్లీకి రాదలచినచో అది నిష్ప్రయోజనమే. ఊరక నన్ను చూచుటకే వారు రాగోచినచో వారిని సందర్శించుట నాకు చాల సంతోషప్రద మగును" అని మహాత్ముడు భాయిపరమానందుగారికి తంతివార్త పంపెను.

డాక్టరుల ప్రకటనము

"1 వ తేదీ బుధవారమునాడు శరీరదార్బల్యము హెచ్చినది. అందువలన ఆనాడంతయు మహాత్మునియొద్ద కెవరిని రానీయగూడదని నిశ్చయింపబడెను. అందువలన మహాత్మునకు చాల శాంతి కలిగినది. బాగుగా నిద్రించెను. మూత్రపరీక్షలో ప్రమాదకరములగు లక్షణము లేవియును మరల కనబడలేదు" అని డాక్టరు అన్నారీ, డాక్టరు రహీమానుగార్లు 2 వ తేదీ సాయంత్రము ప్రకటించిరి.

నవదినము పత్రిక

"1 వ తేదీ రాత్రి బాగుగా నిశ్చలముగా నిద్రించెను. నేడు 2 వ తేదీని స్నానముచేసి ప్రార్థనచేసి మరల నిపుడు ఉదయము 7 గంటలపుడు పసిపాపవలె ఆదమరచి నిద్రపోవుచున్నాడు. నీరస మధికమగుట వలననే చాలసేపు నిద్రపట్టుచుండవచ్చును. కలలు గూడ లేకుండ గాఢనిద్ర పట్టుచున్నందున చాల శాంతి కలుగుచున్నది. మూత్రము, నాడి, రక్తప్రస్థి, తూనిక మున్నగువానిలో దోష మేమియును కనబడలేదు. ఈవారము కడపటివారముగాన ఎవరును మహాత్ముని చూచుటకు రాగూడదు, సంభాషింపగూడదు అని డాక్టరులు ప్రకటించిరి." అని ఢిల్లీ నుండి పంపబడిన తంతివార్త 2-వ తేదీ సాయంత్రమునకు అహమదాబాదులో నవదినము పత్రికాలయమునకు చేరెను.

ఆంధ్రాసుగారి ప్రకటనము

"1 వ తేదీ రాత్రి బాగుగా నిద్రపట్టినది. శరీరబలము చాల తగ్గినదిగాని గతవారమున అధికమగు ఆందోళనము కలిగించిన మూత్రదోషము మరల కనబడలేదు. వర్షములు ఆఖరై నవి. కాలమానము బాగున్నది. భూమి చల్లబడినది. గన

మహాత్ముని శయ్యను ఆబంగళాలో సూర్యరశ్మి బాగుగా తగులుతావునకు మార్పుట కనుకూలమేర్పడినది. పగటిపూట చాలసేపు డాబామీద ఆరు బైటను మరికొంతసేపు వెల్లడిగానున్న నసారాలోను ప్రక్క అమర్చగా మహాత్ముడచటనే పండుకొనెను. దినమునకు అరగంట నూలువడుకుటవలన నింతవరకెట్టినీరసమును కనబడలేదు. గాన దానిని విలువ వద్దని మహాత్ముడు డాక్టరులతో చాలదూరము చెప్పగా వారు సమ్మతించిరి. తక్కిన విషయములలో మహాత్ముని కెట్టి అలసటయు కలుగకుండ మంచి ఏర్పాటులు చేయబడెను. మహాత్ముని వదనమునం దిపుడుగూడ నపూర్వతేజము వెలుగొందుచుండటచే చూచినవారందరును విస్మయము జెందుచున్నారు. డాబామీద పండుకొనినపుడు గాయ కలు కొందరు గాత్రపాట కొంతసేపును, ఒంతగానము కొంతసేపును జరిపిరి. ఉదయమున పంజీత మదనమోహనమాళవ్యాగారు హిందీసంస్కృత భాషలలో భాగవతము నందలి ప్రహ్లాదచరిత్రను మహాత్మునకు చదివి విడిపించిరి.

1 వ తేదీని ఉగలు 10 గంటలు మొదలు మహాత్మునిచెంత కెవ్వరిని రానీయలేదు. నేడు 2 వ తేదీని కొద్దిమందినిమాత్రము రానిచ్చిరి. ఇపుడు ముఖ్యముగా కావలసినది మంచి విశ్రాంతియే గాన దానికి భంగము కలుగకుండ తగిన ఏర్పాటులు చేయబడెను." అని నిన్న 2 వ తేదీని ఆంధ్రాసు గారు తెలిపిరి.

గాంధీమహాత్ముని ఉపవాసదీక్ష

వెలువోలు సీతారామయ్యచౌదరిగారు

సీ॥ రాట్న మే ప్రబల్యరాజ్యసాధన చుండు

బోధజేసిన మహాబుధుడెవడు

శాంతంబు సంతటల్ సాగింపుడంచును

ధీ తన్ బలికెనధీరుడెవడు

అస్పృశ్యతను మిర లవలద్రోయుడటంచు

క్రైస్తవోబలికెన శాంతుడెవడు

పరదేశవస్త్రముల్ పాటిగాదవి మిగు

విడుపుమటంచును నుడిచె నెవడు

తే॥ అట్టిగుణగర్వకంధి మహాత్ముగాంధి

మతకలహములు ద్వర్ధలోన మాన్వజూచి

ఇన్నిపాలైన గొనక ముయ్యేళ్లు నాళ్లు

నీరతరంబుగఁ దపమును జేయఁబూనె.

తే॥ సకలభారత హృద్విస్తృతశాంతిమూర్తి

అయినమా గాంధీదేవున కనవరతము

ఆయురారోగ్యములను నీ నమరఁజేసి

ప్రొవు మోసచ్చిత్రి! ఓపుణ్యపురుష!

నాయకుల సభ

2 వ తేదీని జరిగిన సమావేశము

8 వ తేదీని మహాత్మా దు ప్రా శ న చేయును

ఆనాడు దేశమునం దంతటను ఉత్సవములు జరుపవలెను

విషయనిర్ణయసభ 2 వ తేదీతో ముగిసినది. లాలాజీ, హాకింజీ, నానీమనుగార్లు సభలో నున్నవారనిచి

నాయకుల సభగూడ 2 వ తేదీతో ముగిసినది

విషయ నిర్ణయసంఘసభ

2 వ తేదీ సమావేశము

నిన్న 2 వ తేదీ ఉదయమున మరల విషయనిర్ణయ సంఘసభ జరిగినది.

(1) "దేశమునందు కొన్ని భాగములలో ఒకమతము వారికి మతమువారితో సాంఘిక, వాణిజ్య సంబంధములన్నిటిని నవలక్షణ వారిని బహిష్కరించిరి ఇది చాల అక్రమము. ఇటుల చేసినచో వివిధమతములవారిలో అన్యోన్య మొన్నటికిని కుదురును. గాన నింతటియండి యితర మతముల వారి నెవ్వరును బహిష్కరింపరాదు. ద్వేషమును వెల్లడింపరాదు."

(2) "ఈనెల 8 వ తేదీ బుధవారమునాడు మహాత్మా దీక్షను విరమించి ప్రాశనచేయును గాన ఆనాడు దేశమునం దన్నిచోట్లను ఉత్సవములను జరుపవలెను. ప్రార్థనల గావింపవలెను. బహిరంగ సభలను చేసి నాయకులసభలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానములను బహిరంగసభలలో నిరసన వలెను."

అను నీ రెండు తీర్మానములను నిన్న విషయనిర్ణయ సంఘసభలో ఆమోదింపబడెను. ఇంతటితో విషయనిర్ణయ సంఘసభ విరమింపబడెను.

నాయకుల సభ

2 వ తేదీ సమావేశము

లాలా లజపతిరాయగారు

"నేను పాశ్చాత్యదేశములనుండి యిప్పుడే వచ్చితిని. ఇట్టి మతసహాయము యీ దేశమున నన్న రీతిని ఆ దేశము లలో లేవు. ఇప్పుడు మనదేశ మున్నంత పేదరికము లో పాశ్చాత్య దేశములలో నొక్కటియును లేదు. గాంధీయిలో మిల్లపనివాండ్లు నివసించుచున్న యిండ్లు పండులకొట్టవచ్చును గాని వనమృదులు కావురముండదగినవి గావు. మన దేశములోనున్న అంతరికలహములే మన దారిద్ర్యమునకు కారణము. మన దేశమున జనసంఖ్య చాలవెచ్చుగా నున్న మాట నిజమేయైనను మన మింకను బానిసలమే యగుట చే మన కిబద్ధమైన కత్తియునులేదు ఈ రీతిగా నొకరినొకరితో కలహించుచున్నంత కాలము మన కాధ్యాత్మిక సంపదలదని చెప్పుకొనుట గూడ మన కధికారము లేదు. గాంధీమహాత్ముడు ఆధ్యాత్మికవిధానమును బోధించెను. పాశ్చాత్యదేశములలో మహాత్ము నెరుగనివారును గౌంపింపనివారును ఒక్కరును లేరు. గాంధీమహాత్ముడు బోధించి ప్రారంభించిన దౌర్జన్యవిరహితమగు అసహాయము విఫలమైనందులకు విరోధాఖండ వాడులగు సామ్రాజ్యవాదులు స్పష్టమగుచున్నారని నాతో రోగును హరిండు గారు తెలిపిరి. నన్నయన ఆహ్వానింపగా నేను వారింటికి వెళ్లి ఫలాహారము చేసితిని. హి మహామహ్మదీయ మైత్రి అసహాయాద్యమునకు మూలాధారము కాన నట్టి మూలాధారము విఫలమగుట కలన ఉన్నమును భంగమైనది. ఈ సీతి కలుగుటకు హిందువులను మహమ్మదీయులను గూడ బాధ్యులే. తమ బాధ్యత నీరెండు మతములవారును దైర్ఘ్యముగా ఒప్పుకొనుట మానవలక్షణము.

ఇప్పుడు దేశమున కొన్ని ప్రతీకలు మతిద్వేషమును నృద్ధి నొందించునట్టి వ్యాసములను ప్రకటించుచున్నవి. అట్టి ప్రతీకలలోని విషమముగ్రాతల నెవ్వరును చదువరాదు. మన దేశమున పై కమత్తమును కుదుర్చుకొనకుండ ఆసియా ఖండ సమైక్యమును తలపెట్టుట హిస్సాస్పదము. మనము దేశమున మైత్రి కలకొల్పకున్నచో ఆంగ్ల దేశమునందున్న కొన్ని సంఘములు మనలకు గూర్చి యితరదేశములవారి కత్యధికమగు విరసనభావము కలిగించుటకు అనేకప్రయత్నములు చేయును. ప్రతీకలలో వాయూట, కరప్రతీకలను ప్రకటించుట, నాటక కాలలలోను, సినిమాలోను మనలకు గూర్చిన నీచపు కథలను కొట్టాటలను ప్రదర్శించుట, ప్రతీకలలో వికటముగా బామ్మలను వేయుట మున్నగు సాధనములను వారలించించెదరు. విరోధాఖండవాదులకు మనలనుగూర్చిన మిక్కిలి నీచపు కథలను కానుపించి "ఇట్టి నీచులకు భారతీయులు స్వరాజ్యమును కోరుచున్నారు" అని ఆవిద్యేషణలు తెలుపుచున్నారు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఒండొరులపై అనుమానము కలదు. మహమ్మదీయ ప్రభుత్వ మేర్పడునేమో అని హిందువులకు భయము. హిందువుల సంఖ్య అత్యధికమని మహమ్మదీయులకు భయము గాన హిందువులు మహమ్మదీయులను తమతో సమానముగా నాదరింపవలెను.

హిందూ సంఘటనము

హిందువులు సహజముగా దుర్బలశక్తియు గాన వారు దౌర్జన్యమును గడించుటకు ఏర్పాటులను చేసికొనినచో మహమ్మదీయులు అనుమానపడరాదు. మహమ్మదీయుల టాంజీను ఉద్యమమును హిందువుల సంఘటనోద్యమమునుగూడ నిరపాయములు. హిందువులు దౌర్జన్యము చేయరాదు. మహమ్మదీయుల కాగ్రహమును కలిగించు పనులను గూడ మానవలెను. ఇప్పుడు జరిగిన అల్లరులు పిరికి పందల కొట్టాటలు. రెండు మతముల వారును వీరుల భంగిని పోరవలెగాని నికృష్టలవత ఘాతకృత్యములను చేయరాదు. మసీదులను దేవాలయములను గూర్చిన చర్చతో యీ సభలో 5 దినములు వ్యయమైనందులకు నేను చింతించుచున్నాను. "ఇకమీదట దేవాలయములను మసీదులనుకట్టరాదు" అనియుపజనలగు మిత్రులు కొందరు చేసినచూచిన చాల సమంజసమనియే నేను తెలిపెదను. మహమ్మదీయులు దాడి వెదలివచ్చినపుడు దేవాలయములు హిందువులను కాపాడలేదు. పాశ్చాత్యులు దాడివెదలి వచ్చినపుడు మసీదులు మహమ్మదీయులను కాపాడలేదు. గాన భగవంతుని పృథ్వీరక్షిరములందు ప్రతిష్ఠింపవలెను దేవాలయములను మసీదులనుగూర్చిన తగవులు తొలగనిచో ఎన్నటికిని స్వరాజ్యము లభింపదు. ఈతగవు లిటులే జరుగుచున్నచో హిందువులు స్వాతంత్ర్య ద్వారము వెన్నటికిని చూడజాలరు. ఇతరమహమ్మదీయదేశములు పరాధీనమగునట్టి దుర్భలము చూడవలసినగతియే మహమ్మదీయులకు పట్టును. నేను జజియతులు అరబులో కొన్ని ప్రదేశములను మాచితిని. అచటనున్న అరబ్బులు బానిసలగుచుండుటయే గాక భారతదేశపు మహమ్మదీయుల దాస్య స్వభావముగూడ మరలతెలియుచున్నవి. మనమున్నట్టి మతప్రాతినిధ్యముకొరకును ఉద్యోగములకొరకును కాట్లాడుచున్నాము. మన మొండొరులతలలు పగులగొట్టునుమండ మూడవపక్షము వారు మాచి అనందించుచున్నారు. భారతదేశముక్తి మహమ్మదీయులు తోడ్పడనిచో ఆఫికాలోని మహమ్మదీయులకొప్ప అపద కలుగుట నిశ్చయము. మన మందరమును గట్టిపై నడిపి స్వరాజ్యమును బడయుట చాలముఖ్య విషయము ఇతరదేశములనెన్నిటినిో నేనుమాచితిని. అదేశము లోనున్న భిన్నమతములవారు చాలఅన్యోన్యతను కలిగియుం

గురు గాన మనదేశమునగూడ నట్టులే యుండవలెను. అని లాలాజీ నడివెను.

హాకిం జిజ్ఞులు ఖాను గారు

ఆరోగ్యము సరిలేనందున హాకింజీ విషయనిర్ణయసంఘ సభలకు రాజాలక పోయెను. నాయకుల మహాసభలో లజపతిరాయగారు రుపన్యసించినపిమ్మట హాకింజీ ఉపన్యసించెను.

"విషయనిర్ణయసంఘసభలో జరిగిన చర్చ భావిభారత చరిత్రలో స్వర్ణాక్షరములతో లిఖింపబడదగియున్నది. మతకలహములవలన మనబలమును నీతియును వికమత్తమును గూడ చెడినవి. చాలమంది యిట్టికలహములను తీవ్రముగానిరసించుచు మరల వానిలో జోక్యముకలిగించుకొనుచునే యున్నారు. స్వరాజ్యసంపాదనము మనకు ప్రథమకర్తవ్యము. ఈ రెండుమతముల ప్రాచీనచరిత్రయు చాలవిఖ్యాతియుగాని ప్రస్తుతస్థితిచాల విషాదకరము పాశ్చాత్యప్రాబల్యమునుండి తప్పించుకొనుటకు ఆసియాఖండము ప్రయత్నించుచున్నది. అట్టి ఆసియాఖండము నందుభారతదేశమొకముఖ్య భాగమైయున్నది. ఆసియాఖండమున కలుగవలసిన సంపూర్ణవికాసమునకు భారతదేశమే ప్రతిబంధకముగానున్నది. మనము మతకలహములలో ప్రవీణులను విఖ్యాతిని మాత్రము బడయగలిగితిమి.

మహమ్మదీయుల బాధ్యత

హిందువులపట్ల మహమ్మదీయులబాధ్యత చాల ప్రబలము. హిందువులు స్వరాజ్యసంపాదనమున నభివృద్ధి నొందజాలనిచో మహమ్మదీయులు వారికి తోడ్పడవలెను. భారతదేశము నకుసంపూర్ణ స్వరాజ్యమువచ్చువరకును, అస్థమస్తాను, పారశీకము, ఈజిప్టు, టర్కీ, జజియతులు అరబు స్వాతంత్ర్యమును దేశములు బడయజాలవు. మతముపేరుచెప్పుకొని మహమ్మదీయై ప్రభుపొట్లాడుచున్నరీతి నికముందుగూడ పోట్లాడుచునే యున్నచో వారు మహమ్మదీయమతమున కణుమాత్రమైన నేవ చేయజాలరు. ఇట్టికొట్లాటలలో మతముపేరు తలపెట్టరాదు. మతము నీ జగడములలోని కీడువగూడదు. మైతానుబలమును దుర్బోధనలను జయించుటకు తీవ్రముగా పోరవలెను. "మీరు ముత్తులై యితరులనుగూడ ముత్తులను చేయుడు" అని మహమ్మదీయమతము బోధించుచున్నది. విరురోజులు చర్చించినను చివరకు సమాధానము కుదించుదులకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను గాని వట్టితీర్మానములను చేసినంతమాత్రమున లాభ మేమియునులేదు. మనోభావములు మారవలెను. ఆచార్య యీశ్వరలో బాగుగా గోచరించినది. ఇదివరకు జరిగిన కలహములనన్నిటిని పూర్తిగా మరచిపోయి స్వరాజ్యసంపాదనకు సిద్ధపడవలెను. అదియే మన ఆశయము. విషయనిర్ణయసభలో గోచరించిన సహసభావము మహాసభలోను దేశమునందునుగూడ వ్యాపించవలెను. గాన మీ రీ సభలను జయప్రదముగా ముగించి మనకు కార్యనిర్వహణదక్షత కలదని లోకమునకు వెల్లడింపవలెను ఇంకను ఏ వైన భిన్నాభిప్రాయములు మిగిలియున్నచో స్వరాజ్యము వచ్చినపిమ్మట నవి గూడ తీరిపోగలవు." అని హాకింజీ నడివెను. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సభ చాలింపబడెను.

సాయంకాలసమావేశము

నిన్న సాయంకాలము 4 గంటలకు మరల నాయకుల సభ జరిగినది. విషయనిర్ణయసభ నేడుదయమున ముగింపబడినందున కొందరు స్వగ్రామములకు వెదలిపోయిరి. యమునానదికి వరద వచ్చినందున చూచుటకును నవ్వపడినవారికి సహాయము చేయుటకును చాలమంది ఆచటికి వెళ్లిరిగాన నిన్న మధ్యాహ్నము సభ్యులసంఖ్య చాల తగ్గినది. చాల లేఖలను తంతివార్తలను కార్యదర్శి జవహరలాలుగారు చదివిరి. కలకత్తాలో జరిగిన బహిరంగసభ కథ్యక్షత వహించిన బాబూ బిసెనచంద్ర వాలుగా రొకతంతివార్త నంపిరి. "నాయకులసభవారు ఘనతమ మగునీసమగ్ర విషయమున దీక్షగా ఏకాగ్రతతో పనిచేయవలెను. దేశీయులందరును అన్నిపక్షములవారును గాంధీగారికి దీర్ఘాయురారోగ్యములు కలుగవలెనని ఏకగ్రీవముగా దేవును ప్రార్థించుచున్నార" అని అందు వ్రాయబడెను. షెరిపు దేవశి (బొంబాయి), అలహాబాదు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు, చిటిగాంగుగొండుసభాధ్యక్షుడు, టంగుటూరి పకాశం, కే.సి. రాయ (గీర్జా) గార్లు పంపిన తంతివార్తలనుగూడ కార్యదర్శి చదివెను.

జ. కే. నారాయణ గారు

నారాయణగారు హిందీభాషలోనుపన్యసించిరి "విషయనిర్ణయ సంఘసభలో చాలమారము చర్చించిన పిమ్మట యీసమాధానము కుదించిదగిన మరల నీమహాసభలో సవరణల నుపపాదించి దానిని మార్చుటకు ఎవ్వరును

వాతావరణప్రజ్ఞాను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 సం. ఆక్టోబరు నెల 3 వ తేది

శుక్రవారము

తేజస్వరూపిణి వారి రాజీనామా విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము

తేజస్వరూపిణి వారి రాజీనామా విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును ప్రతిపాదించి నిశ్చయించిరి. “తేజస్వరూపిణి” క్రితక సంపాదకు లగు కాంపు వెలుగూటిని ప్రభుత్వమువారు మొదట ప్రాసక్యూటరును చేయటము, పిమ్మట దాని నుపసంహరించు కొనుటయు, ప్రజలందొళినకు కారణములయ్యెను. సందర్భానికి చాలునని వెచ్చియున్న కన్సర్వేటివుల ప్రతిపక్షము వీలున్న చాలుగదా. వర్తి మొంటు సభలో సీట్లను ప్రశ్ని లడుగుటను. మాక్స్ నాల్డు గారు సలహాను జవాబుచెప్పిరి. ప్రాసక్యూటరును విషయము తా మెట్లెవరో నిశ్చయించుకొని మాక్స్ నాల్డుగారు ఒప్పందముగ చాటియుండిరి. ఈ కేసు నిలువదని తా మభిప్రాయపడినట్లు, అట్లాశీని జనరలుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ప్రభుత్వమువారు సీట్లను మాత్రము ప్రోద్బలపరచెను. ప్రభుత్వము వారిటుల జవాబుచెప్పినపిమ్మట, కన్సర్వేటివుల తటితో సరిపెచ్చుకొని యుండవలసినది. అందుకు మారుగ, పక్షవాదములను ప్రభుత్వమున కాశోపించుచు, కన్సర్వేటివులు విశ్వాసరాహిత్యమును ప్రతిపాదించ నెంచుచున్నారు. కాంపు వెలుగూరు సాంఘికవాదులు గాన, తేజస్వరూపిణి వారి వాదని పక్షాంతిని కన్సర్వేటివుల వాదము. కన్సర్వేటివులకు గిరింతలు కొండంతలు జేయుటకు కారణము లేకపోలేదు.

కాని లిబరలు పక్షమువారుగూడ వీరితో జేరుట విచిత్రము. కన్సర్వేటివుల ప్రతిపాదనము సహేతుకము నుండుచో దాని నామోదించవచ్చునని ఆస్కాత్తుగారు లిబరలు పక్షమువారికి సలహా నిచ్చిరి. లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షములవారు చేతులు గలుపుచో తేజస్వరూపిణి మోజీపోవుననుటకు సందియములేదు. రాజ్యావారములో తేజస్వరూపిణి రాజనామా నీయవచ్చునని ప్రకటించుచున్నది. కాంపు వెలుగూరుకు సంబంధించిన చర్చలో తేజస్వరూపిణి మొదటిసారి బయల్పడినను వీరిని పెద్దగండ మింకొకటి ఎదుర్కొనుచున్నది. రుష్యాసంధి విషయము కన్సర్వేటివు లిదివరకు అత్యంత ప్రాతికూల్యముజూపిరి. ఇది సహజమే. కాని లిబరలు పక్షమువారు గూడ చల రెగుట విచిత్రము. లాయడు జాగ్గారి ప్రగతిములు చూపవలయు దెలియును. ఇంతటి నూరుకొనక రుష్యాసంధిని నిరాకరించు తీర్మానమును లిబరలు పక్షమువారే ప్రతిపాదించ నెంచిరి. లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షము లి విషయమున ఏకమగుచునుటకు సందియములేదు. లిబరలు పక్షమువారిని సంతృప్తి పరుచుటకు మాక్స్ నాల్డుగారు రుష్యాసంధి నిబంధనలను మార్పుజేసెద

రని తలంపజాలము. టుల గావించినచో మార్పులకు రుష్యా యంగీకరించునా? రుష్యాసంధిని నిరాకరించునపు డయినను, తేజస్వరూపిణి రాజీనామానిచ్చి ప్రజాభిప్రాయమును కనగొనకతప్పదు. తేజస్వరూపిణి పైకి చెచ్చిన లిబరలు పక్షమే వారిసానప్రభుత్వము కారణముగనుట, కాలవై పరీత్యముగాదా? కాని, రుష్యాసంధి విషయమున తేజస్వరూపిణి రాజీనామానిచ్చు నెడల, ఇంకను నెక్కుడు పలుకుబడిని సంపాదించక మానదు. బ్రిటీషు ప్రజాభిప్రాయము సంధి కనుకూలముగ నున్నది. రుష్యాతో విరోధముజూపటవలన లాభమునకన్న నష్ట మధికముగ గలదని ప్రజలకు దెలిసిన విషయమే. అందుచే తేజస్వరూపిణి మరల విషయముగాంచుట కవకాశముగలదు. ఈమారు లిబరలు పక్షముపై నాథాపడవలసిన సవనరముండదు. విజయప్రాప్తినిగూర్చి మాక్స్ నాల్డుగారికి విశ్వాస మధికముగ గలదు. ముందేమిజరుగునో చూడవలయును. ఇంగ్లండులో పక్షము లేటుల మారుచున్నను, హిందూదేశము విచారింపనక్కర లేదు. హిందూదేశమునకు సంబంధించినంతవరకు, లిబరలు కన్సర్వేటివు లేటులప్రవర్తించిరో తేజస్వరూపిణి వారును అటులనే ప్రవర్తించిరి. తేజస్వరూపిణి హిందూదేశసమస్యను ధైర్యముతోచేపట్టి, రుష్యా సమస్యపట్లలే ఉత్సాహముజూపిన బాగుండెడిది. కాని తేజస్వరూపిణి నోమునోచుకొనకబోయెను వెనుకటి ఘనాశయములను వాదనములను వమ్ముగా వింటున్నది. బెంగాలు అడ్వకేటు జనరలుగారు యస్. ఆర్. దాసుగారు “ఏషియాటిక్ రివ్యూ” కొక వ్యాసమును వ్రాయుచు, ఇంగ్లండులో ముగల మూడుపక్షములును గలిసి హిందూదేశసమస్యను పరిష్కరింపవలయునని, హెచ్చరించిరి. హిందూదేశ సమస్యను పరిష్కరించుటకు గాక, దానిని మూలద్రోయటకు త్రివిధపక్షములవారును ఏకీభవించినట్లు దోచును. ఇతర సమస్యలపట్ల, మువ్వరుమధ్య ఎట్టి యభిప్రాయభేద మున్నను, హిందూదేశసమస్యపట్ల మాత్రము ఏకభావమే ప్రవర్థిల్లుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ఇంగ్లండునందలి రాజకీయ పరిణామముపై నాశపెట్టుకొనక, భారతీయులు స్వశక్తిపై నాధారపడి యుండుట శ్రేయస్కరము. రాజాపు ఎన్నికలలో హిందూదేశసమస్యకొరకు తేజస్వరూపిణి వారు పోరాడబోవుట లేదు. భారతీయులు స్వధర్మమును నిర్వహించి, ఆత్మవిశ్వాసము గనుపెంచునెడల, ఇంగ్లండులో నేపక్షమువారు అధికారమువహించినను స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము సంపాదించక తప్పదు.

హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము

హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళన నావశ్యకతను బలపరచుటకు మహమ్మదీయ యువవాస మొంతవరకు తోడ్పడెనో డిల్లీ సమావేశ తీర్మానములు దెలుపగలవు. హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనమును గూర్చి అసవరతము హెచ్చరించుచుండుట అరవిందహితముని ఎంచినవారు నేడు తమ యభిప్రాయమును మార్పుకొనకతప్పదు. ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యుల హృదయ

ములలో మార్పుగలిగించుటకు గాని మహమ్మదీయ ప్రయత్నించెను. ఆమార్పు ఇంకను గలుగలేదు. కారణమేమి? ప్రజలు తమలోతాము కలహించుచుండ ప్రభుత్వమువారి కెట్టి గౌరవముండును? హిందూవులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య మనస్ఫర్థలు దొలగుట ముఖ్యమగుచున్నది. గాంధీ మహాత్ము డందుచే తనదృష్టి నివేషయమునకు మరలెచ్చెను. ఇటీవలనే యూరపుఖండమునంతను చుట్టి వచ్చిన లాలా లజపతిరాయిగారికి హిందూమహమ్మదీయ కలహములు వెగలుగు దోచుట ంతిగాదు. హిందూదేశమువంటి బీదదేశమును లజపతిరాయిగా రింకొకచోట పరికింపలేదు. ఇట్టి దాడిద్రవ్యముగూడ అంతఃకలహములకే ఫలితమని లజపతిరాయిగారు గ్రహించిరి. ఇవి దొలగినంత వరకు ఆధ్యాత్మికబలము పె పొందుట దృఢము. మహాత్ము డందుచేతనే అంతస్సఖ్యమునకై తన శక్తినంతను ధారబోయుచున్నాడు. యూరపుఖండమునందు గాంధీమహాత్ము నెరుగినివారెవరును లేరని లజపతిరాయిగారు వెల్లడిజేసిరి. ఇందుకు కారణము లేకబోలేదు. మహాత్ముని కార్యక్రమము ప్రస్తుత సమయమున హిందూదేశ విముక్తి కుద్దేశింపబడినను నాగరిక ప్రపంచదృష్టి నాకర్షించుటకు కారణమేమి? అసహాయోద్యమ మారంభమయినపిమ్మట, మహాత్ముడు యూరపునకు బోయియుండితేడు. వీరి యుద్యమమునుగూర్చి ప్రచారము సలుపుటకు యూరపునం దెట్టిపర్వాటులులేవు. అయినను, మహాత్ముని సందేశము మానవకోటి కంతకును ఉపయోగించునను విశ్వాసము ప్రబలుచున్నది. ఆకారణముచేతనే, ప్రపంచమీసం దేశమునుగూర్చి యాతురము జూపుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో దానిని సఫలపరుచుటకు, హిందూదేశము తన శక్తినంతను వినియోగించుట ధర్మముగాదా? లజపతిరాయిగారు సూచించినట్లు, హిందువులును మహమ్మదీయులును భగవంతుని తమ హృదయకమలములందు నిలుపుకొనవలయును. పోరాటములను మానుకొనవలయును. లేనియెడల ఉభయసంఘములును క్షీణగతి జెందుటయు స్వరాజ్యము దూరమగుటయు సిద్ధించును. హిందూమహమ్మదీయులుగూడ దెలిసినట్లు, కేవలతీర్మానములవలన సంయోగము సిద్ధింపనేరదు. హృదయమాలిన్యము దొలగి, ప్రేమానుబంధము స్థిరపడవలయును. డిల్లీ సమావేశమునందు గనుపించిన విశిష్టతీత్యము, పిమ్మటగూడ నిలుచుచో, నిరాశకవకాశముండదు. హిందూవులును మహమ్మదీయులును తమకలహములను తామే పరిష్కరించుకొనుట కెప్పుడు సంసిద్ధులయిరో, స్వరాజ్య ము పుడేయంకురించినదని గ్రహంపవలయును. స్వరాజ్యార్హతను హిందూదేశము వెల్లడిజేసినదగును. ఆ పిమ్మట స్వరాజ్యమును నిర్మించుటకు కాల మొంతయో పట్టజాలదు. హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగము బలపరుచుటకై మహాత్ముడు తపశ్శక్తిని ధారబోయుచున్నాడు. నేడు పదునాటవ ఉపవాసవ్రత దినము. మహాత్ముడు అరగంటసేపు నూలు వడుకుచునేయున్నాడు. అతడు సంతృప్త హృదయుడై భగవత్పూజ సమగ్న డై యున్నట్లు దెలియుచున్నది. డిల్లీ సమావేశతీర్మానములలో కల ముఖ్యమయినది, జాతీయసంచాయితీ సంఘనిర్మా

సికింద్రాబాదు, ఆక్టోబరు 2: — ఈవంపతు లీయదయ
 మనకు హైద్రాబాదునుండి మెయిలులో పాల్నాకు వెళ్లి, హై
 ద్రాబాదులోనున్న వ్యవసాయ సర్. ఆలీయూసుగాని వైశాముగా
 రని దర్శించి. (ఆ. ప్రె.)

విదేశీ వార్తలు

భారతదేశము

విప్లవదారుల భయము - పెద్దకుట్ర

తీవ్రమగుచర్యను దీసికొనవలెను

లండన్, అక్టోబరు 1: - ఉదయం 9/5 బెంగాలులో

విప్లవకారులు చాల అపాయకరముగ నున్నారనియు బెంగాలు కేగాక ఇండియాకంతకును ఉపద్రవమును గలుగజేయు నున్నారనియు దీని నడంబడుతున్న త్వరలోనే తీవ్రమగుచర్యను దీసికొనవలెననియు కలఁత్రానుండి బైముప్పత్రికా విలేఖరి లండను బైముప్పత్రికకు వ్రాయుచున్నాడు. ఈయుద్ధము త్వరలో రానున్న సంగతిని ఇండియాలోనున్న యూరపియనులు గాని భారతీయులుగాని గ్రహింపలేకున్నారనియు బెంగాలు విప్లవకారులు తమ ప్రవలనమును ఒక్క బెంగాలులోనే గావించి యూరకుండుట లేదనియు వారికి కావలసినంతసామ్య సప్లయ అగుచున్నదనియు వీరు చేయుభిక్షమును, పాత్రలనుగూర్చియు వివరములను తెలియజేసెను. మునుపటికంటె ఇప్పుడు అతి చురుకైన జర్నలిస్టుల వీరికి ఆయుధములను తుపాకులు లభించుచున్న ననుచున్నాడు. రషియానుండిగూడ దొంగతనముగ వచ్చుచున్నవట. బెంగాలులో విప్లవకారులలో గాలముందిని అతిచురుకుగ జేర్చుకొనుచున్నారట విప్లవకులు యున్నటుల పోలీసువారికి చాలనిదయములు తెలిసినవి. చాలవరకు దానిని ఎంతవరకు యథాగతము విచారించి కనుగొనిరి. పరిపాలకవిభాగముగ గ్రంథములను బట్టుకొని శిక్షించుఅధికారము, కాసనములుతీసివేయుటనట. అందుచే అధికారులకు ఈ విప్లవ ప్రవాహమును అరికట్టుట అధికారము లేకున్నదట. పరిశీలుకు దుస్థితియందున్నవి, అపశకునముగనున్నవి. ఇట్టి ఉపద్రవమును తక్షణము కఠినచర్యను దీసికొనుసమయము ఇదే. అందుకే కఠినచర్యను దీసికొనవలెననుచున్నాను.

భారతదేశమునుగూర్చి

తప్పునంగతులను దెలియజేయుట

బ్రిటిషుపత్రికలలో ప్రచారము

లండన్, సెప్టెంబరు 27: - కొన్ని బ్రిటిషుపత్రికల సహాయముతో కొందరు సినిమానుండి భారత సామ్రాజ్య కాసనసభ అన

ధికారసభ్యులపై బ్రిటిషు పత్రికలందు దాడిసల్పుచున్నారు. ప్రస్తుతపరిస్థితులు దుర్భరములు. వీరివిధికారమును తగ్గించి పూర్వపు పరిస్థితులను ప్రవేశపెట్టుట చాలయవసరవట. ప్రస్తుతపరిస్థితులందు సంప్రదించుటకు మరల వినియోగించి అమలుజరుపుట అసాధ్యమని లిట్టన ప్రభువు యభిప్రాయమునే రిడింగు ప్రభువు గూడ అంగీకరించుచున్నారట. ఈ సంగతు లన్నిటిని పార్లమెంటులో తెలియజేయుట మంచిదని రాజప్రతినిధి తెలియజేసెనట. విప్లవకారుల ఆగడములచే బెంగాలు పరిస్థితులు చాలఉపద్రవకరముగ స్థితియందున్నవని ఫిరమగు నభిప్రాయమును కలుగజేయుటకు చాలప్రయత్నములు జరుగుచున్నవట.

లిబరల్స్ వెళ్ళిరి

లండన్, అక్టోబరు 1: - ఆంగ్లోరషియా ఒడంబడికను గూర్చియు వర్క్సు విడ్లె సంపాదకుని యభియోగమును గూర్చియు లిబరల్స్ విచారించిరి. క్యాంటెలు అభియోగమునుగూర్చి జేయ

బడు అభిశంసన తీర్మానమును లిబరల్స్ ఆమోదించవలెనని ఆస్పిక్రెట్యుగారు తెలిజేసిరి. ఆంగ్లోరషియా వర్తకసంబంధమును అభివృద్ధిజేయుటకు పార్లమెంటులో ఒక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెను కాని ప్రస్తుతరూపమునున్న ఒడంబడికను ఆర్థికమరికకారణములతో ఆక్షేపించెదరట.

క్యాంటెలుపై తెచ్చిన యభియోగమును తీసివేసినందులకు ప్రభుత్వముపైన అభిశంసన తీర్మానమును కన్సర్వేటివులు వార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టెదరట.

రైలు ప్రమాదము

కొల్హానులో రైలు డికోనుటచే 10 మంది చనిపోయిరి

82 మందికి గాయములు లగిలినవి

లండను ప్రభుత్వము దుస్థితి

రాజీనామా నెనగవచ్చును

పార్లమెంటు ఎన్నికలనూచనల అంశం

లండన్, అక్టోబరు 2: - అవశేషమును లభుడే కన్పించు చున్నవి. త్వరలోనే ఎన్నికలు జరుగగలవని పత్రికలు ప్రకటించుచున్నవి. క్యాంటెలు అభియోగమునుగూర్చి కన్సర్వేటివులు లిబరల్స్ సహాయముతో అభిశంసన తీర్మానమును ఆమోదించి రేని ప్రభుత్వమువారు వచ్చేనారము రాజీనామా నీయవలసి వచ్చునట. ఈతీర్మానము సమంజసముగనున్న లిబరల్స్ అంగీకరించవలెనని ఆస్పిక్రెట్యుగారు హితముపగిరట. రషియాకు బూమునిచ్చెదమను అభయమును నూచించుచే రషియా ఒడంబడికను త్రోసివేయుటకు లిబరల్స్ పక్షమువారు తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టునుండుటచే ప్రస్తుతప్రభుత్వమునకు చాలముప్పురానున్నది. నిలువదు. కాని లిబరల్స్ సన్నిహితులగుటకు ఒడంబడికను ప్రభుత్వము వారు సవరణజేయుట కింకను అవకాశమున్నదనుచున్నారు. నవంబరువరకు ప్రస్తుతప్రభుత్వము అధికారములో నుండునేని రషియా ఒడంబడికను తప్పక నవంబరులో నిరాకరించెదరని అంచనను అనుకొనుచున్నారు. ఒడంబడికను నిరాకరించినచో ఎన్నికలు జరుగకుండజేయుట కటలు వీలో తెలియకున్నది.

సూడాను పరిస్థితులు

కార్తూము, అక్టోబరు 1: - సూడానులో కొందరు మైనికులు సూడానుపటాలములో తిరుగుబాటుచేయుటకు ప్రయత్నించిరి. ఎవరును వీరితో జేరలేదు, నివ్వలమైంది. పటాలపు లేఖకులు ఇంకొక మైనికుడుగూడ ప్రయత్నించి ఇటులనే వ్యర్థులైరి. వీరికి 18 మాసములు శిక్ష విధింపబడెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వపటాల మొకటి ఈ ప్రదేశమున కేగినది. పరిస్థితులు ఇప్పుడు క్రమపరిస్థిలం దుచ్చువి.

ఇండియా కార్యాలయము

నియమరములు

లండన్, అక్టోబరు 1: - సర్ హోలెట హార్న్ సర్ రెజిస్ట్రారు మాంటుగార్డు ఇండియా కార్యాలయపు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ఇండియా కార్యాలయపు వైసిక సమిప్తి కార్యదర్శిగ బ్రౌవున్ గారు నియమింపబడిరి.

ప్రాచ్యదేశ పాలక మార్గము

ను గూర్చి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది: -

గ్రేటుబ్రిటను భారతదేశమునకు సమానస్వత్వములను, బాధ్యతాయంతరాలను నిచ్చి పరిపాలన జేయుట ప్రయోజనకారిగాదు. వానిని ఎంతసేపు భారతీయులపై అధికారమును వ్యక్తి రూపేణా చెలాయించవలసినది. ఇదే వానికి చక్కగ నచ్చునది. అందరకును సమానస్వత్వము లుండవలె నననది భారతీయులకు అవివేకముగ గన్పించును. అర్థమును గ్రహించరు. భారతీయులకు వ్యక్తి పాలన ము వచ్చును. వారికి ఈస్వత్వములు బాధ్యతాయంతరప్రభుత్వము నచ్చవు. పాశ్చాత్యులకు శాసననిబద్ధమైనపాలనము గావలెను. గ్రేటుబ్రిటను ఈసంగతిని గ్రహించినచో భారతదేశమును పాలించుటకు తేలికగ యుండును.

గాంధీగారు అనలంబించుచున్న రాజకీయ పక్షపార్థమును తెలుసుకొనుటకు పాశ్చాత్యులకు చాలవ్యస్తమైనను గాంధీగారి మార్గమును భారతీయు లందరును ఎట్టి భిన్నాభిప్రాయములతో నున్నను వాల్చించెదరు. ఆయన చాలగొప్పవారని అంగీకరించెదరు.

ఇరాకు సరిహద్దు

మసోలులో తురుష్కు సైన్యములు

లండన్, అక్టోబరు 1: - మసోలులో తురుష్కు సైన్యములు ఎన్నిసంగతినిగూర్చి వరల లండను నుండియు జనీనానుండియు లిక్కిరి మరల తెలియజేసిరి. మొదటి ఉత్తరమును ఇండెవర్ తురుష్కులు ప్రత్యుత్తరము నీయలేదట.

విరిమసరిహద్దు

కామన్సుసభలో చట్టము

చాంబర్లెనుగూరి యభిప్రాయము

విరిమ సరిహద్దునుగూర్చి కామన్సుసభలో చర్చించునపుడు సరిహద్దు విచారణసంఘమువారు త్రొత్తరిహద్దును నిర్ణయించెదరని నమ్మకాలచనియు నక్షిణదేశమున ఇటీవల జరిగిన దురదృష్టపు సంగతులు తలస్థింపకపోయినచో ఈసభకే ఈ సమస్య పరిష్కారమై యుండజి దని యుచాంబర్లెనుగారు తెలియజేసిరి. విరిమ ఒడంబడికను మరల చర్చలో ప్రవేశపెట్టుట తప్పనిది. అల్బర్టు తనసభ్యుని నియమించినచో అల్బర్టువారిచే నియమింపబడిన ప్రతినిధిగ నే ప్రభుత్వము వారు నియమించు ప్రతినిధి యుండునని ప్రభుత్వమువారు రథయమొసగుటచే తృప్తిరముగ నున్నదనిరి. అల్బర్టువారు తమప్రతినిధిని నియమింపకునన్నచో ప్రభుత్వమువారే ఆపని పూర్తిజేయవలెనని లాంబర్ట్ బార్ని గారు తెలియజేయుట బిల్లుఅంగీకరించుచు ప్రస్తావించి.

బ్రిటిషు కామన్సుల్లో విర్రండుగూడ ఒకడొమినియసుగ జేర్చుకొని విశ్వమునున్నచో విరిమసభ్యు పరిష్కారముననెక ప్రస్తుత బెడ్డిక్ బెన్ను గారనిరి. డివెలరాగారికి స్వల్పముగా వ్రాసినలేఖను బెంపుచు దానికి విరుద్ధముగ ప్రవర్తించరాదనిరి.

ప్రత ఒడంబడికను మార్చినందులకు, చాంబర్లెనుగారు ప్రభుత్వమువారిని దూషించిరి. ఒక ప్రక్కనే ఒత్తివీని కలుగజేసినచో ఇరవహారమును ప్రభుత్వము నెడబెట్టినది.

ఈజిప్టులన విర్రండులో అల్బర్టు జరుగుచునని కొందరనుకొనుట మంచిదిగాదని క్లెయిన్సు గారుజిట్టిరి. ప్రభుత్వమువారు జేసినపని మంచిదేయని లాంబర్ట్ బార్ని గారనిరి.

అల్బర్టుతరపున కార్నెగారిని నియమించెదరట.

విరిమసరిహద్దు సంఘచ్ఛేదమును నిరాకరింపవలెనని అల్బర్టువారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానమును కామన్సుసభవారు నిరాకరించిరి.

రిపుల హారాటము

123 గురు చనిపోయిరి

మ్యాడ్రిడు, అక్టోబరు 2: - ట్యూటును, షేషూనుమధ్య స్పెయియామార్గమును అరికట్టుటకు రిపులు ప్రయత్నించిరి. కాని ప్రతిఘటింపబడెను. దారుణపోరాటము జరిగెను. 123 రిపులు చనిపోయిరి ఇందులో ముగ్గురు ఖయిదులున్నారు.

మార్గకంపెనీ, ఇంగ్లండు బ్యాంకువారును జర్మనీకి ఋణము నిచ్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

జనీనా ఒడంబడిక

జాతిసమితివారు సైన్యములను శిక్షించుటకు పూనుకొన్నవని ప్రపంచమునకు అంతకును సంబంధించినవని చాల పెద్దపని.

ఈఒడంబడిక అన్ని రాజ్యములకంటె ఇంగ్లండుకు చాల వరకు సంబంధించునని జనీనానుండి బైముప్పత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

జాతిసమితిసభలో సైన్యములను తగ్గించు ఒడంబడికను గూర్చి పూర్తిగ చర్చించిరి. అందరును సంతృప్తులైరి.

జనీనాఒడంబడిక గ్రేటుబ్రిటను, ఫ్రాంసుకు సహాయము చేయుటకు పరిస్థితులు సేర్పాటుజేసిన వనుచున్నారు.

జనాను ప్రతినిధిగూడ చిత్తుఒడంబడిక తృప్తిరముగ నున్నదనిరి.

పైంచి జర్మను సంబంధము

నిమిత్తగా వర్తకపుటాడంబడికను జేసికొనుటకు రాయబారములు ప్రారంభమైనవి. ఇంతవరకు అంతయు సవ్యముగానే యున్నది.

చెంబీ ప్రదర్శనము

ను 1925 లో మరల జరుపుటకు మంత్రిత్వమువారు నిశ్చయ జేసెదరనియు చర్చలో నున్న కొన్ని విషయములు మందుగ సరియైనమైచో నిర్దేశించుటకు నిశ్చయ జేరియుచున్నది.

యమునానదివటదలు

7 మైళ్ల వెడల్పున మహావేగముతో ప్రవహింపుచున్నది

మనుష్యులు పశువులు గుఱ్ఱములు కొట్టుకొనిపోవుచున్నది

ఢిల్లీలో యమునానదిపై నున్న సం తేనమీదుగా నీరు పోవుచున్నది.
వంతెన అపాయకరముగ సీతీలో నున్నది

షహదారా (ఢిల్లీలో ఒకభాగము) నీటిచే చుట్టివేయబడినది

గ్రామములు మునిగిపోయివి. రైలుకట్టలు తెలిపోనుతులు తెగిపోయినవి. రైలుబండ్లు నిలిచిపోయినవి. టిక్కెట్లు కొన్నవారికి డబ్బు తిరిగి యిచ్చివేయబడినది

శిశుమోతర రైల్వేలో గండ్లు

లాహోరు, అక్టోబరు 2:—పశ్చిమోత్తరరైల్వే ప్రధాన బాటలో యేర్పడిన గండ్లునుండి యిటీవల తేజనీనపూచార మువలన లాహోరునుండి సరాసరి రోజుపాకలు రేపటినుండి జరుగుచున్నాయి. కాని ప్రయాణము చేయదలచుకొన్నవారు తమ గమ్యస్థానమును సరిగా చేర్చగలగదని చాలా యశువిషయము అలోచించుకొనవలసిన దనియు తెలియుచున్నది. అనేక చోట్ల చిన్నపంటనలను పెద్దపంటనలనుగూడ కొట్టుకొని పోవుట చేత అన్నితరగతుల ప్రయాణికులను చాలనేపు ఆగిపోవలసి వచ్చినది.

తుపానులో ప్రయాణము

తుపానువచ్చినపుడు కాలా-సిన్హా రైల్వేలో ప్రయాణముచేయుచున్న దురదృష్టవంతులు చాలమిక్కులనుభవించిరి. పశ్చిమోత్తర రైల్వేలో శిశుమోతర రైల్వేపై నెండు కర్నలు సి.వాల్మీను యిచ్చటికి కొత్తగావచ్చినాడు. మామూలుగా 6 గంటలు పట్టునది ప్రయాణము కాల్గా చేరునప్పటికి 2 దినములు పట్టెను. గండ్లలన రైలు నిలిచిపోయినందున ప్రయాణికులు మొదటిరాత్రి రైలుబండిలోనే గడపవలసివచ్చెను. వారిని తీసికొని వచ్చుటకు మరునాడు పంపబడిన రైలుబండి కొన్నికొన్ని చోట్ల ధూమి బ్రదలగటచే నిలిచిపోయెను. ఈలోగా నీకటి పడెను. రైలుబండిలో పరుండుటకు శ్రీప్రయాణికులకు మాత్రమే చోటుండెను. 19 మంది మగవారు మాత్రము ఆప్రక్క నున్న ప్రేమను ఆఫీసులోనికొకటకు సేలపై భోజనము లేకుండ నున్నది. కాని యిప్పుడు వచ్చుచున్న వార్తలనుబట్టి నీరు తగ్గి పోవుచున్నదని స్పష్టమగుచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

ఢిల్లీ ప్రాంతమున వరదలు

నది 7 మైళ్ల వెడల్పున

ఢిల్లీ, అక్టోబరు 2:—ఢిల్లీ ప్రాంతమున వరదలసమాచారము భయమునకు లీగించుచున్నది. ప్రస్తుతము 7 మైళ్ల వెడల్పున మహావేగముతో పోవుచున్న నది యింకను పొంగుచున్నది యమునానదిసం తేనగర్గరకున్న రైల్వే పంపింగప్రేమను నీటిలో మునిగి యున్నది. నీరుగోడ్డునుట్టునునకు నిలిచియున్నది.

యమునానది వంతెనమీద

బండ్లను పోనిచ్చుటలేదు

వంతెనను బలపరచుటకు రక్షించుటకును తక్షణము తీర్మానము గావించబడుచున్నది. బండ్లను గాని మనుష్యులనుగాని వంతెనమీద పోనిచ్చుటలేదు.

మనుష్యులు పశువులు కొట్టుకొని పోవుట

రక్షించుటకు వ్యయములు

40 మంది శ్రీపురుషులు చెట్టుమీది కెక్కి ప్రాణముల గాపాడుకొనుచున్నారు. వారిచుట్టును నీరు నిలిచియున్నది. బయటికివచ్చుటకు మార్గములేదు. స్థానిక కాంగ్రెసు కమిటీ వలం త్రిరులును పోలీసువారును వారిని రక్షించుటకు ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. ఒక స్త్రీపరును కాగిలిండుకొని ఫిరోజ్ బాదు నుండి ప్రవాహములో కొట్టుకొనివచ్చిన ఒకముసలివాడిచుట్టల గ్రక్షింపబడెను చాలపశువులుగూడ రక్షింపబడెను కానియింకను పశువులు ప్రవాహములో కొట్టుకొనిపోవుచునేయున్నవి. బోట్లు తోకపోవుటవలనను తంతులు తోకపోవుటవలనను రక్షణలో పోయియున్న కొంత యిబ్బంది కలుగుచున్నది గాని వీలయిన

తెవరకు ఉన్నటువంటిపరికరములతో పనిజరుగుచునేయున్నది. కొంతమంది చిత్రములను జూచుటకును మరికొంత మంది సహాయముచేయుబుద్ధితోను వేలకొలది ప్రజలు నదిగట్టులమీదికి పోవుచున్నారు.

ఢిల్లీలో కొంతభాగము నీటిలో నున్నది

నిన్నటినుండి యమునానది పొంగుచున్నది. నగరముయొక్క గోడ్డుగర్గరకును మొండిచ్చు హోటలువెనుకవైపునకును నీరు వచ్చినది. నదికి చేరువగానున్న బేలాగోడ్డు నిన్నసాయంకాలమునుండి నీటిలో మునిగియున్నది. అపాయకరముగాన నదిలో స్నానమాడుటగాని బట్టుఉతుకటగాని నిషేధింపబడినది.

పశువులు గుఱ్ఱములు, శవములు తేలయాడుట

ఈయందుమున పశువులు గుఱ్ఱములు శవములు నీటిలో లేలుచు ప్రవాహమున కొట్టుకొని పోవుచున్నవి.

గ్రామములు మునిగిపోవుట

ఖాజీబాదునగర్ 20 గ్రామములును నదికిఁగ్గతరపువైపున యింకను పెక్కు గ్రామములును నీటిలో మునిగిపోయినవని తెలియుచున్నది. ఈభాగములలో జరిగిన నష్టమును గూర్చి నిజపరిశీతులు తెలియుటలేదు. ఢిల్లీ, ఘాజియాబాద్, మట్రా మధ్యకు న్న గోడ్డు అచ్చట వృట్టు మునిగియున్నది. నిన్న ఢిల్లీ నుండి 80 మైళ్లలో నున్న దాస్పాకు మోటారులో వెళ్లదలంచిన యొక పెద్దమనిషి ఘాజియాబాదునగర్ ఆపివేయబడెను. ఇక వెళ్లుట అపాయకరమని ఆతనితో చెప్పిరి. ఆతడు వెళ్లును గోడ్డు కిరువైపులను వదచేసినవ్యయముగూర్చి దుఃఖిరమైన వార్తలను చెబుచున్నాడు. (ఆ.ప్రె.)

సిన్హాకు జాబులు మూడుదినము లాలస్యముగా చేరినవి

సిన్హా, అక్టోబరు 2:—నిన్నటి దినమునను యాదినము మధ్యాహ్నము 8 గంటలవరకును చుక్కగా యెండిగాచి అప్పటి నుండి రెండుగంటలసేపు వర్షము కురిపినది.

కాలా-సిన్హా రైల్వేలో నున్న భరమ్ పూరు వద్ద దాటింపవలసి వచ్చుటచే కలకత్తానుండియు కలకత్తానుండియు రాజులిన జాబులు మూడుదినములు అలస్యముగా నేడు బట్వాడా చేయబడినవి.

యమునానదిపై నున్నవంతెన అపాయకరమైన సీతీలో నున్నది

షహదారాకు చుట్టును నీరునిలిచియున్నది

ఢిల్లీ 2 అక్టోబరు:—ఢిల్లీ ఘాజియాబాద్ మధ్యనున్న ప్రధానయమనపదారి 6 చోట్ల తెగిపోయినదనియు రాకపోకలకు అభ్యంతరము కలుగుచున్నదనియు ఢిల్లీపెద్దరైల్వే ప్రేమకు వర్తమానము వచ్చినది.

యమునానది వంతెనమీదనున్న గోడ్డుమీదుగా నీరు ప్రవహింపుచున్నది. వంతెనయే అపాయకరమైనసీతీలో నున్నదని తెలియుచున్నది. ఇ.వి.ఆర్. రైలుమీద ఢిల్లీఘాజియాబాద్ మధ్య పోవలిన రైలుబండ్లన్నియు నిలిపివేయబడినవి. వరదలు తగ్గినగాని దాటించుటకైన వీలుండదు. ఢిల్లీగిని రిలీవ్ షహదారాకును మధ్యనున్న ఒకవంతెనలో గండి యేర్పడినట్లు తెలియుచున్నది అందువలన షహదారాలో రాకపోకలు నిలిచిపోయినవి. షహదారాకు పోయియున్న యిద్దరు యూరజియను శ్రీలు ఢిల్లీకి వచ్చుటగాని ఘాజియాబాదుకు పోవుటకు గాని వీలులేక చిక్కుపడి అచ్చటనే యున్నారు. షహదారాకు అన్ని వైపునను నీరు నిలిచియున్నది. వరదయొకను

యొక్కవరుచున్నది. ఢిల్లీనుండిపోవు తెలిపోను తీగలు ఒక లాహోరుకు తప్ప తక్కినవన్నియు తెగిపోయినవి. ఢిల్లీనగరమునకు మాత్రము వరదల వలనయేమియు భయములేదు.

టిక్కెట్లకు వైకము తిరిగి యియ్యబడెను

దరిమిలావార్త:—ఢిల్లీనుండి కలకత్తా వైపునకు ఢిల్లీనుండిగాజియాబాదుద్వారా సహారా పూరువరకును యాయబడిన టిక్కెట్లకు వైకముతిరిగి యిచ్చి వేయబడెను. (ఆ.ప్రె.)

ఢిల్లీ, 3 అక్టోబరు:—కలకత్తానుండి కాల్యాణపూవు సంజాలు మెయిలు జి. వి. పి. రైలు తూర్పు, ఆగ్రాగలగుండా పంపబడినదని ఢిల్లీప్రేమనువార్త తెలుపుచున్నది. ఈబండి ఢిల్లీకి మామూలుకంటె రెండుగంటలు అలస్యముగా వచ్చును. (ఆ.ప్రె.)

తూర్పుబంగాళ దేశమున వరదలు

కలకత్తా, 2 అక్టోబరు:—ఈ దిగువ తంతుని సిన్హాలో నున్న బెంగాలు గర్వరుకును సర్. నరసింహ శిర్కకును హైందవసంఘమువారు పంపిరి. తూర్పు బంగాళ దేశములోని వరదలు పంటలను పాడు చేసినవి. బియ్యపులు పెరిగినవి. అందువలన అహోపదార్థములు చాలవని తోచుచున్నది. ప్రస్తుతదృష్టిని తావుటకు బియ్యపు యొగుమతిసావుటయు, బర్యాధియ్యమును దిగుమతిచేయుటయు ముఖ్యవసరములు వెగటనే తగినవరకు తీసికొనవలసినవి (ప్రార్థించుచున్నాము. (ఆ.ప్రె.)

కొలంబోలో వర్షములు

కొలంబో, 2 అక్టోబరు:—వర్షపాతం వలన రైల్వేలైనులో గండ్లు యేర్పడుచు మెట్టప్రదేశములకు మెయిలుబండి ఆపివేయబడినది.

అల్లాబాదులో వర్షమువలన కలిగిననష్టము

ఇండ్లు రూపుమాసిపోయినవి

అల్లాబాదు, 2 అక్టోబరు:—సోమవారము నాడు వర్షము మిక్కుటముగా కురియుటచే నైనిటాలు క్రిందనున్న బ్రివో హోటలు రెస్టారాంటును పోస్టు ఆఫీసు మోటారు ట్రాన్సు పోర్టుకంటెనే కార్యాలయములు మొదలగునవి రూపులేకుండ పోయిప్రక్కనున్న పర్వత చరియ విరిగి పోవుటచే దానిక్రిందబడి పూడిపోయినవి. అల్పారాలో వర్షములు యిండ్లకుగోడ్లకు పంటలకు నష్టము కలిగించినవి. కట్టాడనుండి నైనిటాలుకును రాణిఖేటుఅల్పారాలకును మోటారు రాకపోకలు పూర్తిగా ఆగిపోయినవి. (ఆ.ప్రె.)

యమునానదివంతెనకు భయము లేదు

నీరు తగ్గుచున్నది

దరిమిలా వార్తలు

ఢిల్లీ, అక్టోబరు 2:—నిన్న రాత్రినుండియు నానదిలో నీరు చాలా తగ్గినది. యమునానది మధ్యనున్న ఒక ద్వీపముమీద ముగ్గురు మనుష్యులు చిక్కి పడియున్నారు. నిన్న రాత్రి చాల ప్రాద్దుపోయిన తరువాత గ్రాంటు గోవర్గారు 1 మనుష్యుని యీలకు గొనితెచ్చిరి. తిక్కినవారిని గూడ రక్షించుటకు ప్రయత్నములు సలుపబడుచున్నవి. నీరు చాలవరకు తగ్గిపోవుచున్నది గావున యమునానది వంతెన కిప్పుడు అపాయము తొలగినది.

మొరాదాబాదు

ఏవోకొన్ని చోట్లలోతప్ప రైల్వే రాకపోకలు నిలిచిపోయినవి. పోస్టులు ఆధికారులు మనుష్యుల ద్వారాను ట్రాలీ ద్వారాను మరి యితరమార్గములచేతను టపాలకు పంపుటకు యేర్పాటుచేయుచున్నారు. జిల్లాలలోఅచ్చటచ్చట సహాయసంఘములు పంపబడినవి. వరదలచేత నష్టమెంతవచ్చినదనిజనీతులంబయింపడలేదు. రెండురోజులనుండి వార్తాపత్రికలు వచ్చుచుండుటలేదు. (ఆ.ప్రె.)

దక్షిణయిండియా వరదసహాయము

నేలం:—దక్షిణయిండియా వరదసహాయార్థము పి. వరదరాజునాయుడుగారికి రు 900 చేరినవి. (ఆ.ప్రె.)

నాగపట్నం:—వరదసహాయార్థము పదివేలదలరల నీయవలసినదని సింగపూరు శాసనసభలో ఉపపాదించుట తమయుద్దేశ్యమని గొల్. పి. కె. నంబియారుగారు వోటీసు నిచ్చిరి. (ఆ.ప్రె.)

నాగపూరం నుండర లాక్ష్మిలో ధియ సాఫికల్ సొసైటీ వారు బిక్రెంటు గ 78వ జన్మదినోత్సవమును ఆచరించిరి. (ఆ.ప్రె.)

శాసన వార్తలు

రాకపోకలు:—డి. బి. టి. రంగారావుగారు, డి. సి. వి. విశ్వనాథశాస్త్రిగారు నేడుదయము సిద్ధానంది వచ్చిరి.

మదరాసు శాసనసభ్యులు టి. ఎం. మోయిదు పాట్రిడ్జి గారు నేడుదయము విచ్చేసిరి.

అభివృద్ధికాని కార్యదర్శిగా నియమింపబడిన జి. టి. బ్రాకను వి. సి. ఎస్. గారు నేడుదయము, చెన్నపురి వచ్చి చార్జీబుచ్చుకొనిరి.

జగన్నాథభక్తసభ-ఎగ్జిక్యూరు:—రావుసాహెబు డాక్టరు యం. రామరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఎగ్జిక్యూరు ప్రాధాన్యమునందలి "నేడువిలాస్" భవనమునందు అక్టోబరు 5 న శ్రీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు పాటక చైత్రీ జనుపబడును. బెంగళూరు నివాసులగు, శ్రీయుతులు హుగిరి వరసింహాపుర వేణు; డి. వి. తాయప్ప ఫిడెలు; యమ్. పట్టాచారి తబల.

నిర్బంధ ప్రాథమికవిద్య

చెన్నపురిలో 24, 25, 26, 27, దివిజనులలో వచ్చే యేడునుండి నిర్బంధప్రాథమికవిద్య ప్రవేశపెట్టుటకు గాను అక్టోబరు మొదటి వారములో సారకాలకుబోవు ఈసుగలపిల్లల జనాభాసంఖ్య తీసికొనబడును. అందుకై నియమింపబడు ఉద్యోగులప్రక్కలకు గృహస్థులుసరిగ్గా ప్రత్యుత్తరము లియవలె నని కార్యోదేశము అధికారులు గోరుచున్నారు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—చెన్నపురి ఆంధ్రసభ వారి యాజమాన్యమున జరగయాజపెరా భవనమునందు జరిప బడుచున్న దసరా మహోత్సవప్రదర్శన సందర్భమున నిన్న టి సాయంత్రము పిరాపురము మహారాజుగారు సభ్యులకు అల్పహారములను దొసగిరి. గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారు, మహారాజుగారు రాసగిన అతిథ్యమునకు సభ్యుల హృదయపూర్వకమున వందనముల నర్పించుచు, పీఠికాపుర మహారాజులుం గారు ప్రభుమునుండియు నాంధ్రసభ యెడల గవ్వరుచుచున్న అభిమానమును సహాయమును ప్రశంసించుచు నుపన్యసించిరి. అల్పహారానంతరము ఆంధ్రసభసభ్యులు సుబ్బిశెట్టిపి. ప్రి ధూరియనుప్రహసనమును, సభికులను కడుపుబ్బననట్లానర్చుచు మున ప్రదర్శించిరి. చాలముంకి ఆంధ్రప్రముఖులు హాజరై యు త్సవమునందుపాల్గొనిసాయంత్రము సుల్లాసకరముగ గడపిరాత్రి 7-45గంటలకు తిరుతము నెలపులకుచేరి.

కర్నూలు మండల కాంగ్రెసుసంఘము

మండలసభలు నంద్యాలలో 11 వ తేదీని జరుగును చెన్నపురిసభలకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకును యిత రోపయములను చర్చించుటకును మండలకాంగ్రెసుసంఘ కార్య సంఘసభలునుశుద్ధసంఘసభయును యీ నెల 11 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంత్రము నంద్యాలలో జరుగును. సభ్యులంద రును విచ్చేయప్రార్థితులని కార్యదర్శి శ్రీయత గాడిచర్ల వారి సర్వోత్తమరావుగారు తంతివార్తనంపిరి.

టావాయి (బర్మా) జిల్లాలో పన్నుల నిరాకరణము రంగూను అక్టోబరు 2:—టావాయి జిల్లాలో పన్ను నిరాకరణోద్యమమును గురించి విచారించిరి పోర్టుచే యుటకు బర్మా శాసనసభలోని జాతీయ పక్ష ప్రతిపక్ష ఆర్. సి. మా గారు నియమిం పబడిగని తెలియుచున్నది. ఈటావాయి జిల్లా కొన్ని సంఘము లు క్రిమినలు లాసవరణచట్టముక్రింద నూతనముగా అక్రమ సంఘములని ప్రకటించబడెను. (అ. ప్రె.)

రషియాకు ఋణము నియమాదేశము

రషియాకు ఋణమునిచ్చుట నైతికయాజాతపన్నయియు ఆర్థికయాజాతయెంతమాత్రము వలదనియు రషియాకు పరపతి లేనందున వారు అందరిచాకీలను ఎగబెట్టుటచేత ఎంతమాత్రము ఆపహున ఇవ్వరాద యనుచున్నారు. ఇది లండన్ ప్రెస్ సంపాదకుని యభిప్రాయము.

శ్రీ శ్రీ టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారు గారు

మద్రాసు పౌరుల విచారము

నిన్నటి సాయంత్రము మహాజన సభాభవనమునందు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము స్వరాజ్యసంఘము, మహాజన సభవారల యాజమాన్యమున శ్రీ శ్రీ శేషులకు శ్రీ టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలియారుగారి అకాలమరణమునకు తమ విచారము చెల్లుచున్న వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి గనుబరచ గలందు లకు ఒక సమావేశము జరిగినది శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అన్నిపక్షముల నాయకులు పుర ప్రముఖు లెల్లరు సభ సలకరించి యుండిరి.

అధ్యక్షులు గోపాలస్వామి మొదలియారుగారి హఠాన్మరణము హృదయపుటభేదన మొనర్చుచున్నదనియు, శ్రీ శేషులు తమకు ఆంతరంగిక మిత్రులనియు, వారి సత్త్వవరస, నిరాడంబరము, నిష్కల్మషజీవనము సాభాత్మత్వము మతావేశము జాతీయోద్యమాభిమానము నిరుపమానము లనియు అట్టిసుగుణ పుంజములను గల్గియుండుటచే ఎల్లరమనముల నాకర్షించియుండి రనియు అట్టి ప్రేమాస్పనుని పవిత్రపూరుషుని తా మరుదుగ గాంచియుండుచుని మి గోపాలస్వామిగారు తమ జీవితకాలముం తయు దేశమాత్మసేవయే పరమధర్మ మని తలచి యోధునివలె నిశిత చేతస్సుకై తన విధిని నిర్వహించి పిరస్వర్గ మలంక రించెననియు వారు గలించినను వారి యసమానయశస్సు చిర స్థాయయై యుండునని పల్కిరి.

శ్రీ రాధానము

మదరాసు పౌరుల ఈ సమావేశము నిష్కళంకమా దేశ భక్తి గలవారలను, స్వాగ్రహితులను, కాంగ్రెసు నేనకాగ్ర ణులగు శ్రీ శ్రీ శేషులు గోపాలస్వామిగారి అకాలమరణము వలన జాతీయోద్యమము నతీసు గలిగిన సప్తమునుగు గుర్తించుచు, వారి కుటుంబమునకు తమ సాతిభూతిని వెల్లుబుచ్చుచున్నారు.

పై తీర్మానము శ్రీ. ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారిచే ఉపపాదించబడి వి. చెక్కరయ్య, అబ్దుల్ హమీదుఖాను, గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగార్లచే బలపరపబడినది.

శ్రీ. పి. రంగస్వామి అయ్యగారు శ్రీ శ్రీ శేషుల గో పాలస్వామిగారిని తమ అగ్రసాదరునిగ భావించియుంటి మని యు, ప్రతిసమావేశమునందు గోపాలస్వామి గారు తమ అర్హపద విని గాంచియుండి నిర్భయముగ తమ జాతీయోద్యేతములకు వెల్లడించుచుండెడి పురుషసింహ మనియు వారియందు తమ, శాంతి స్వాభావికములనియు, ఎట్టి సమయములందును ఏలాటి దెడరింపులకును లొంగక నిజమగు దేశాభిమానమును పోషించి యుండిరనియు, అందుకై వారి స్వలాభముల నెన్నింటినో సం తోషముతో వదులుకొనిరనియు నిజమగు త్యాగమూర్తులై లోక మును విడిరనియు నుడివిరి. శ్రీ టి. సదాశివయ్యగారు మొదలియారుగారి పవిత్రోద్యేతములను, మతాభిమానమును, స్వతంత్రభావప్రకటనయందలి ధీరత్వమును వర్ణించి మాతృదేశము ఆమూల్యకుమారత్వమును గోల్పోయిననిరి.

పిదప వి చెక్కరయ్యశెట్టిగారు మొదలియారుగారి సాధులీలత్వమును, తరుగని ఉత్సాహశక్తిని నిరాడంబరమగు కాంగ్రెసునేవను ప్రశంసించుచు వారి మరణమునకై తమ విచారమును చెల్లుచిచ్చిరి.

శ్రీ శేషులకు రామదాసు గారు గోపాలస్వామిగారు ఎట్టి విరమపరిస్థితులయందును వెనుదీసక దేశసేవ జేసు ముందంజ వేసియుండి తమజీవితమును మాతృసమర్పణ ము గావించియుండి రనియు, శ్రీ శేషులను ఆంధ్రదేశమందు తెలియనివారును, వారిని అభిమానింపనివారును లేరనియు, వారి ప్రవర్తనచే హిందూదేశమందలి నిజమగు బ్రాహ్మణైక రులయాశయును జాతీయోద్యమాభివృద్ధియే యని వెల్లడించి రనియు నుడివిరి.

శ్రీ. మరుదవంక పిళ్లెగారు, శ్రీ శ్రీ శేషులు సుశీలము, దయాపరులనియు, వారి హృదయము ద్వేషభావాంకురములు లేక ప్రేమాస్పదమై యుండిననియు, పల్కిరి.

అబ్దుల్ హమీదుఖానుగారు, శ్రీ శ్రీ గోపాలస్వామిగారు పిన్నలు పెద్దలనియు, హిందూముగల్గునలనియు, భేదములేక ఎల్లరకు సమానదృష్టిచే చూచి అందరచే గౌరవింపబడుచుండి రనియు, ఒకప్పుడు బ్రాహ్మణైకభేదోద్యమము జాతీయోద్యమ మనకుప్రతిబంధకమై యుండుటకై శ్రీ శ్రీ శేషులు అచంచరీతహృదయలై జాతీయపక్షావలంబకలై యుండిరనియు, తీర్మానమును

హృదయపూర్వకముగ నామోదించుచున్నానని చెప్పిరి. శ్రీ గడ్డెరంగయ్య నాయుడుగారు శ్రీ శ్రీ శేషుల గోపాలస్వామిగారితో 12 సంవత్సరములనుంచి తమకు పరిచయము గలదనియు, చెన్నపట్టణమునందు కొంతకాలముక్రింద పలు ఉద్యమములు, పలుకత్తులు బయలుదేరి జప్తిను పక్షమునాభా దేశమునకంతయు, తామే ప్రతినిధులమని వాకొనుసమయమున గోపాలస్వామి మొదలియారుగారిని ఎటులైనను తమపక్షమున కాకర్షించుటకై జప్తినుపక్షమునాభా గావించిన ప్రయత్నము లకు చలించక, నిశ్చలమగు దేశభక్తిని గలిగియుండి రనియు, ఆమరణాంతము దేశసేవ జేసినవారనియు, అట్టివారి మరణము నకు తమ పరితాపమును చెల్లుచున్న వారి ఆత్మకు శాంతి నొడగూర్చు పరమేశ్వరుని ప్రార్థింపవలె ననియు, నుడివిరి.

శ్రీ. కె. భాష్యంగారు శ్రీ శ్రీ శేషులు తమ కెల్లవిద్యులు మార్గవృక్షులును గురుసమానులై యుండిరనియు, వారి జీవితము యువకుల కెల్లరకు ఆదర్శ పాఠము ముగియు నుడివిరి.

శ్రీయత సత్యమూర్తిగారు శ్రీ శ్రీ శేషులను క్లాఫ్టించుచు, వారు భీరువునలై గాక నిజమగు వీరాగ్రసరునివలె జీవముల విడిచిరని ప్రశంసించి, అస్పృక్షులకు కృతజ్ఞతానందనములను సమర్పించిరి.

పిమ్మట సభ ముగిసెను.

లీస్ సేదికము

త్వరలో ఖాయుచరువన తనను కోర్కె

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టో 2:—కానుమన్యుసభలో నిన్న ప్రత్యేక తీర్ణసమయమునందు యేటుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రిగ్గు గారు తాను లీస్ పోర్టునుగూర్చి యెట్టిప్రకటన గావించుటకు యిప్పటికి వీలులేదని చెలిపిరి. కొన్ని వినయముగూర్చి ఆశి యుగారు యింకను ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఉత్తప్రస్థుత్తరముల జరుపుచున్నారని చెలిపెను. ఆలినియు, గారు ప్రభుత్వమువారుగూడ లీస్ సేదికపై ఉత్తప్రస్థులలో ప్రకటించవలె నని యుద్దేశించియున్నారు.

లండను దినపత్రికలో ఆంగ్లో ఇండియను విశేషము గావించిన ప్రకటనలసత్యము లని ఇండియా కార్యాలయము వారుప్రకటించిరి.

ఆలినియుగారు వైస్రాయిగారి కోరికపై ఇండియా పరిస్థితులనుగూర్చి మాన్డవాల్లుగారు లండనుకు తిరిగివచ్చునవసర ప్రభుకావినెటుసభయందు మాట్లాడిరనుట అసత్యమని ప్రకటించెను. పరిపాలనావిధాన సంరక్షణగూర్చి సామ్రాజ్యక్రభుత్వమువారికిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని యెట్టి భిన్నాభిప్రాయము లేదని చెలిపెను. డార్లన్లవిప్లవనూచలన నణచువిషయ మున సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు యెట్టి సహనమును జూపజాల రని ప్రధానమంత్రి చెలిపెననియు, దానిచే ఆలినియుగారు గారు ప్రభువుల సభలో రెండు సార్లు లు ప్రవచనచిరనియు, దెలుపబడెను. ప్రభుత్వమువారి ఇండియా విధానము తెలియగూర్చి వచ్చిన ప్రశ్నలకు వేటిని నిరాకరింపు లేదు. సమాచారమును గోరుచు వారికి ప్రత్యుత్తర మియలేద నుట ఆసందర్భము. ఏవిషయమునుగూర్చియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని సామ్రాజ్యప్రభుత్వము వారికిని భేదాభిప్రాయ ములేదని స్పష్టముగ ప్రకటనయందు దెలుపబడెను.

మాయవరములో హారతాళము

మాయవరములో కాంగ్రెసు సంఘమువారి కోరికపై 1 తేదీన హారతాళము జరుపబడెను. వికమత్వముకొరకు గాంధీగారు దీర్ఘకాలము జీవించునట్లును దేనాలయములలోను చర్చిలలోను పసీదులలోను ప్రార్థనలు నలుపబడెను. (అ. ప్రె.)

రాబోవు ఎన్నికలలో కన్నచ్చేటిపులు జాగ్రత్త పట్టు చలతో పనిచేయువలెనని ప్రైవ్యుప్రతిక హెచ్చరించుచున్నది.

భోస్టువిప్లవము

పెషానరు, అక్టోబరు 1: భోస్టువిప్లవము ప్రజలకు శాంతించుచున్నది. అమీరుని పైనికులు ఆస్తిమాని కనకను పట్టుకొన్నారు. కాబూలుభోస్టులకుమగ్గు సరా సరి రాకపోకలు జరుగుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

రెండవ వాయిదానూలు పంపిన వారి నామములు-సభ్యులు

పంపినవారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	నూలుపొడవు గజములు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
361. రామచంద్రుని వేంకటప్ప	"	252	2000	10	8 7/8
362. నంధూరి నరసింహాచార్యులు	"	1666	937	18	2 1/2
363. చతుర్వేణుల కృష్ణయ్య	నెల్లూరు	1196	4500	12	17 1/8
364. పోలవరపు గోవిందరావు	"	1254	4400	21	10 1/8
365. మరుపురాని కోదండరామిరెడ్డి	"	1258	2000	12	8 1/4
366. ఇస్మాయిల్ చౌదయ్య నాయుడు	"	1253	2100	14	7 1/4
367. కందాడై యతిరాజమ్మ	"	1237	1433	12	6
368. కందాడై శ్రీనివాసన్	"	1232	2550	12	9 3/4
369. మిడుతూరి వరదశర్మ	"	1222	2000	14	7
370. జి. వి. శున్నయ్యకృష్ణ	కడప	1670	900	10	4 1/8
371. తిక్కవరపు రామిరెడ్డి	నెల్లూరు	1256	2000	19	5
372. ఇంద్రగంటి సుబ్రహ్మణ్యం	"	1223	2034	11	8 5/8
373. మహమ్మదు ఖాజా మొహిదీన్	"	1255	2666	10	13
374. వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య	"	1265	4000	17	11
375. దేశిరెడ్డి శేషరెడ్డి	"	1270	2000	17	5 5/8
376. పాటూరు సుబ్బరామిరెడ్డి	"	1221	2000	11	9
377. ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య	"	1220	2000	21	4 1/2
378. చూర్వాసుల పాగనూరి శివశర్మ	విశాఖపట్నం	1164	2000	15	6 1/2
379. రాళ్లపల్లి సుబ్బరామయ్య	నెల్లూరు	1688	2000	16	6
380. కొమాండ్లూరి నరసింహాచార్యులు	"	1689	2000	17	5 5/8
381. వేమూరు లక్ష్మయ్య	"	1690	2500	12	10 1/8
382. బాలాంత్రపు శేషమ్మ	గోదావరి	1691	2200	12	8 3/4
383. నంధూరి అమృతరామయ్య	"	1692	1800	24	8 1/2
384. వరదాభిల్లా అన్నాజీరావు	విశాఖపట్నం	1693	1000	22	2 1/8
385. నిడదవోలు వెంకట్రావు	ప.గోదావరి	1068	2000	19	5 1/8
386. కదిరి శ్రీనివాసాచార్యులు	చిత్తూరు	1350	2000	9	10 1/8
387. కె. రామానుజం	"	1694	400	7	2 5/8
388. యం. అనంతశయనం	"	1342	180	10	7/8
389. పి. కామేశ్వరరావు	గోదావరి	1695	2000	6	30
390. డి. వెంకటకృష్ణయ్య	"	1696	1500	17	8 1/2
391. ఉప్పలూరి రామమూర్తి	"	81	2000	10	9 1/8
392. సబ్బి సు వెంకటసుబ్రహ్మణ్య కృష్ణారావు	"	64	5000	17	13 3/4
393. చోడే రామలింగచౌదరిగారు	"	65	2000	13	7 1/2
394. మల్లేపూడి బుచ్చివెంకట్రావు	"	67	2050	19	5 1/8
395. పెదపాటి వెంకటనూర్యప్రకాశరావు	"	55	2000	38	2 1/2
396. పోతుమాచి నరసింహమూర్తి గారు	"	82	2164	15	6 3/4
397. నరసింహాదేవర సత్యనారాయణమూర్తి	"	79	2000	10	10
398. ఇనసాక రంగారెడ్డి	"	1299	2000	15	6 1/2
399. నేతి వెంకటసత్యనారాయణగారు	"	1606	2102	14	7
400. దంతలూరి లక్ష్మీపతిరాజుగారు	"	80	3188	18	8 1/4
401. పెద్దిరాజు హనుమంతరావు	గుంటూరు	366	2000	12	7 3/4
402. బోడా వేంకటరత్నంగారు	గోదావరి	75	2165	25	3 7/8
403. గరిమెళ్ల నూర్యనారాయణమూర్తి	"	1698	2450	13	10
404. గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్య	గుంటూరు	1671	2 00	15	6 1/2

వృత్తాంతలేఖలు

నెప్పలె

(ఒకవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 27:— మా గ్రామమందు 17-9-1924 లేదీ హిందీపాఠశాలయొకటి స్థాపింపబడినది. 15 గురు విద్యార్థులు చేరిరి.

మా గ్రామము చిన్నదైనప్పటికి ఖద్దరుద్యమమనందు పట్టుదలయు పరిపూర్ణోత్సాహమును గలిగియున్నది. 40 రాటములు పనిచేయు చున్నది. గ్రామముగా 60 మంది.

జూ బు లు

నరసన్న గోనపల్లె-కాకినాడ

ప్రతిసభనర్సము విజయదశమి సందర్భమున కాకినాడలో జరుపబడు గాన సభ లీ వత్సరముకూడా సదరు తేదీలలో జరుపబడుచున్నట్లు చేయు నవసరము, దేశస్థభాగ్యక్షు లగు తివానాపూర్వపు, శ్రీ కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడు తుం, యశ, పి, గా రాకస్మికముగా జ్వరాల్లలగు బాచే నాట్రాగ్రామ నిలిపి వేయుట తటస్థించినది. గాన సభలు జరుగజినములు సమీపించినవని సంతోష స్వాంతలయిన జను లీచిహ్నవార్తవిని నిరుత్సాహులయి, శ్రీనాయుడుగారికి సంపూర్ణరోగ్యము లభించుగాక యనియు, వెంటనే గానసభల జరిపించు నవకాశము గలుగును గాకయనియు, ఆశించుచున్నాను. (పురవాసి.)

సుడిగాలి

గత నెల 26 లేదీ కుక్రవాగంధూర్వామ్మ 12-30 గంటలవేళ తాళ్ళపూడి గ్రామమున కొకమైదుదూరమున దక్షిణదిశను తూర్పుననుండి పడమర గా నొక ప్రచండమగు సుడిగాలియొకటి వీచినది. వేగశక్తిరపురం, బల్లిపాడు పొలములమీదుగా అన్న దేవరపేట తిరుగుడు మెట్టలమధ్యనుండి రాగోలు పల్లి గుట్టలవరకు వీచినట్లులు కనబడెను. ఈసుడియందు మహాధ్వనియు-ధూవమును కలిసియుండెను. నీటి సంబంధము గలిగిన చోట మంటలు లేదులు మహాశ్ర్రమముగ నున్నది. మార్గమధ్యమున పెద్దపెద్ద చెట్లు కూలిసవి. నవప్రకాయగుట్టల కొట్టి కుప్పలు పగులుపాకలు లేవకొట్టబడి ఘర్గాగుమారము వరకును విసరివేయబడినవి.

తెన్నేటి వెంకటకామేశ్వరరావు.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధి అభ్యర్థి రుసుము

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము క్రిందటిమారు బెవాడలో సమావేశమైనప్పుడు అఖిలభారత కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధులుగా నుండగోరువారు చెల్లింపవలసిన అభ్యర్థి రుసుము మూడు రూపాయల నుండి ఒకరూపాయకు తగ్గించుటకు తీర్మానింపవలసినదిగా నే పంపిన తీర్మాన మెందుచేరినో సభలో చర్చకుపెట్టబడి యుండలేదు. కాని ఆంధ్రరాష్ట్ర సంవాసభ్యులు తమ సభ్యత్వమునకు చెల్లింపవలసిన రుసుము మాత్రము మూడురూపాయల నుండి రూపాయకు తగ్గింపబడినది.

రాజోవు బెల్లం కాంగ్రెసునకు ప్రతినిధులుగా రుసుమగోరువారు తమ దరఖాస్తులను అక్టోబరు 10 లేదీ లోగా పును అభ్యర్థి రుసుము మూడురూపాయలు చెల్లింపవలసినదిగా జిల్లాసంఘకార్యదర్శులు ప్రకటించుచున్నారు.

ఈ పైవిషయమై నాచే పంపబడిన తీర్మానము త్రోవేయబడినదో, లేకచర్చింపబడనున్నదో తెలియలేదు ఆతీరనము చర్చింపబడనున్నయెడల యీనెల ౧౦ వ లేదీలోపున చర్చించి తీర్మానింపవలసియుండును. తదుపరి చర్చించినను ప్రయోజనము. ౧౦ వ లేదీలోగా చర్చించుటకు వ్యవధిలే తోచినయెడల దరఖాస్తులు పంపు నియమితకాలము ఈవిషయమై చర్చించి తీర్మానించువరకు నిలుపుదలచేయగోరుచున్నాను. ఈ మాసాంతమువరకు నిలుపుదలచేసినయెడల మదరాసుల కూడనున్న ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసభలో ఈవిషయము చర్చింప తీర్మానింపవచ్చును.

నామిత్రులు కొందరు చెప్పినట్లుగా, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంవాసభ్యత్వరుసుము ఒకరూపాయకు తగ్గింపబడినందున అఖిల భారత కాంగ్రెసునకు నిలువవలచు ప్రతినిధుల అభ్యర్థి రుసుముకు తగ్గింపబడినట్లే యనువిషయము న్యాయసమ్మతమైనయెడల సంగతివైనను వెంటనే ప్రకటింపగలండులకు రాష్ట్రీయసంకార్యదర్శులను ప్రార్థించుచున్నాను.

నం! వెం! రంగారావులు అం! రా! సం! సభ్యులు

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము - బందరు

1923-24-వ తేదీన కైకలూరు తాలూకా మండలి గ్రామములో శ్రీయుత గుడివాడ వెంకయ్యగారి భవనములో జరిగిన తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యుల సాధారణ సమావేశమునందలి కార్యక్రమము.

హాజరైన సభ్యుల సంఖ్య 29కి

మల్లాప్రగడ చంద్రశేఖర రావుగారి రాజీనామా అంగీకరించడమైనది. వారిస్థానే కొత్తూరు కృష్ణయ్యగారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

ముఖ్యపదవి

వలసి నిబంధనలు తయారుచేయుటకు యాక్రిందివారిని ఉపసంఘముగా వేయడమైనది:—

1. ఉప్పలూరు ముత్తరాజుగారు 2. ఘడియారం సాంబయ్యగారు 3. బొగ్గపూపు వెంకటకృష్ణయ్యగారు.

1923-24-వ తేదీన జరిగిన సాధారణసభలో చేయబడిన 1వ తీర్మానము ప్రకారము ఆంధ్రజాతీయ కళాకాలవారి స్వాధీనములోనుంచిన వ్యక్తులను తిరిగి కాంగ్రెస్ సంఘమునకు వాపసు చేయవలసినదిగా కోరడమైనది.

ఉ॥ శ్రీ వెం॥ నరసింహారావుగారు ఆంధ్రజాతీయరం సాంబయ్యగారు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడినది.

2. రాబోవుసమావేశము రాబోవు జి॥ కా॥ సంఘసాధారణ సమావేశము (గుడివాడ తాలూకా) ముదిరేవల్లి వద్ద జరుపవలయును. సదరు సాధారణసమావేశము అక్టోబరు చివరవారములోగాని నవంబరు మొదటివారములోగాని జరుపవలెను.

(సం) ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావు, అధ్యక్షుడు.

2-2-24-వ తేదీన కైకలూరు తాలూకా మండలి గ్రామములో శ్రీయుత గుడివాడ వెంకయ్యగారి భవనములో సుమారు మధ్యాహ్నము 10-30 గంటలకు జరిగిన తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహకసభయందలి కార్యక్రమము.

1. సాధ్యమైనంత త్వరలో మోటారుకారులను అమ్ముటకు ప్రెసిడెంటు సెక్రటరీ కోశాధిపతులను, ఆత్మూరి నాగేశ్వరరావు ప్రైరవభాట్ల వెంకటసుబ్బారావు, భోగరాజు పట్టాభిషేకరామయ్య పంతులుగార్లు సంపూర్ణాధికార మివ్వడమైనది.

2. ప్రభుల హనుమంతరావు, కెప్టెన్ వెంకటేశ్వరరావు గార్ల ప్రచారపు దరఖాస్తులు రాబోవు సమావేశమునందు ఆలోచింపబడును. మోపిదేవి హనుమంతరావుగారు తాము స్వగ్రామములో పనిచేయుదుననియు యితర తాలూకాలకు వెళ్లుటకు వీలులేదనియు పంపిన దరఖాస్తు చదువడమైనది. దివితాలూకాలో పనిచేయుటకు యిదివరకే ప్రచారముచేయుచున్న వీరు అక్కడనే ప్రచారము చేయుటకు వీలులేదు.

3. జమీనార్లెవల్లి, పురిటిగడ్డ, బందరుపట్టణము, కోకి పర్రు గ్రామములోని హిందీపాఠశాలల దరఖాస్తులు రాబోవు సమావేశములో విచారింపబడును.

4. ఖద్దరుబోర్డువారు లైసెన్సు కావలసినదని పంపిన దరఖాస్తు చదువడమైనది. కార్యదర్శిగారికి వీలైనపుడెల్ల నివ్వవచ్చును.

5. ఖద్దరు ఇన్స్పెక్టరుగారి రిపోర్టుపై ఆక్షేపణలు ముందు జరుగవలసిన యేర్పాటు: వడ్లమన్నాటి సంఘము తాలూకు నిల్వసంతుతో కల్లిఖద్దరు విషయమై సంపూర్ణముగా ఖద్దరు అవును కాదు అనువిషయమును గురించి నిర్ధారణచేసి పంపుటకు (లోగడ కార్యదర్శిగారివల్ల పంపబడిన ఉపసంఘమువారగు) చెరుకువాడ వెంకట నరసింహారావుగారు, మాలెంపాటి వెంకట కృష్ణయ్యగారు, ప్రభుల హనుమంతరావు గార్లు కోరడమైనది.

6. గాంధీపూజానిధి మొత్తమును ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమువారు వెంటనే పంపివేయవలసినదిగా చేసిన తీర్మానమును చదువడమైనది:— జిల్లాలోని నాలుగు డిపోలమీదను సుమారు 1000/- ల సరకును మాత్రము నిల్వయుంచి మిగతా యావత్తుబాకీలను ఎవరూచేసి పూజానిధికింద రాష్ట్రసంఘమువారికి పంపవలెను. ఏకనుండి జిల్లాలో నిర్మాణకార్యక్రమము మామూలుగా జరుగుచుండగలందులకు గాంధీపూజానిధితో పాటు తిలక్ స్వరాజ్యనిధి కూడా వసూలుచేయుమండవలెను.

7. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ కార్యసంఘమువారు జేతార ధకుకిచ్చు విరాళమును తగ్గించి సగముమాత్రము పంపేదమని వ్రాసిన ఉత్తరము చదువడమైనది. జిల్లాసంఘమునకు కాలసిన నెలసరిఖర్చులూ రాష్ట్రసంఘమువారిచ్చు సాయముగాక మిగతాసాయము ఏవిధముగా భర్తీచేయవలసినది లేక అనవసరమగు ఖర్చులను తగ్గించుటకు అవకాశమున్నయెడల వాటిని యేవిధముగా స్వబాటు చేయవలసినది కార్యదర్శి అధ్యక్షులు సూచించి రాబోవు కార్యనిర్వాహక సభకు నివేదించవలసినది. ప్రచారకాలకు యీవిషయమును తెలిపి వారి గౌరవభక్తులను సమాత్రమైనను తగ్గించుకొనటకు అవకాశముండునేమో వారి ముఖిప్రాయమును తెలిసికొనవలసినది.

8. ఖాదీఇన్స్పెక్టరు తనిఖీచేసిపంపిన కవుతరం సంఘము ముద్రవేయబడిపో వగైరా చదువడమైనది. ఈరిపోర్టులకు ముకముందు సరియైన ఫోటోను సెక్రటరీగారు యివ్వవలెను. వెనుమత్స్య, వానపాముల వగైరా సంఘముల రిపోర్టులు: వీటి

పైన సెక్రటరీగారు మామూలుప్రకారము చర్యతీసికొనవలెను.

9. బందరు రాటములవిషయమై కార్యదర్శిచేసిన యేర్పాటు రాబోవుసభకు ఆపువల చేయడమైనది.

10. బందరు కాంగ్రెస్ ఆఫీసులో ముగ్గుముల పెట్టువ సినదిగాను తదితరవిషయములను గురించి ఆ॥ రామశోగయ్యగారి లేఖ రాబోవుసభకు నిలుపువల చేయవలయును.

కానాడ (స్వకీయ విలేఖరి)

ఒక స్త్రీయొక్క అవస్థ

భర్తవియోగము-పుత్రప్రాప్తి

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 28:—జగన్నాథపురం శివాలయములో ఒకమానీ ఏకావశి బుధవారమురాత్రి జరిగినట్లు చెప్పబడుచున్నది. గత లక్ష్మీవారము ఉదయమున పోలీసువారిచే దేవాలయముయొక్క నూతిలోనుండి ఒకశవము తీయబడెను. ఆ గతించినవారు దేవాలయములో బ్రాహ్మణ ఆర్యకులనియు ఆయనపేరు మోటుపల్లి గున్నయ్యగారనియు చెప్పబడుచున్నది. వేళ్ల బంగారపు ఉంగరములు మురుగులు ఆయనయొంటిమీద లేవట. ఆ బ్రాహ్మణుడు సద్బ్రాహ్మణుడు, ధార్మికుడనియు చెప్పదురు. కేసు దర్యాప్తులో నున్నది. భర్తవియోగు ఖిముచే పాపమా బ్రాహ్మణభార్య విలపించుచుండ ఆమెకు పుత్రసంతానము నాడే కలిగెను.

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

కాకినాడ పురపాలకసంఘమునందలి 8 ఖాళీస్థానములకును నిలబడిన అభ్యర్థుల దరఖాస్తులు నిన్నను తనిఖీచేయబడెను. ములుకుట్ల సుబ్రహ్మణ్యంగారు వోటరు కాకపోవుట చేత ఆయన దరఖాస్తు మంజూరు కాలేదు. తక్కిన అభ్యర్థులందరికాకితములు మంజూరుకావడెను. ప్రతికాళీస్థానమునకు కాంగ్రెసువారిచే నియమితులైన అభ్యర్థులున్నారు. వారి విషయమై తరుచుగా వార్డులలో సభలు జరుగుచున్నవి. శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు యీమ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలవ్యవహారముల నడిపించుటకు ప్రధానులు. ఆయన ఢిల్లీకి వెళ్లిపోవుటచేత, ఆయన లేనిలోపుము కొందరు శంకించుచున్నారు. అయినను శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యగారును మొదలగు కాంగ్రెసు నాయకులు యథాశక్తిని విశేషక్రమ దీసికొని పనిచేయుచున్నారు. కాంగ్రెసు అభిమానులైన షీడర్లు వర్తకులు మొదలగువారుగా కూడ యిప్పటినుండియు తగు శ్రద్ధతీసికొని పనిచేసినగాని కాంగ్రెసుయొక్కజయము సులభము కానేరదు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ప్రతివోటను తీవ్రమైన పోటీయున్నదని వారు గ్రహించి ముందుకు బహిరంగముగావచ్చి పనిచేయవలెను.

విలేఖకులకు సూచన

నూ. సం. ము. చి. పా. పె. వె. ను. ప. వో. చె. కృ. మం. హా. పి. వెం. ర. రా. వె. రా. కా. సి. యల్. కాం. మం. పి. పెం. వేం. సు. పా. స. వా. గో. యం. బా. స. ప. కో. రా. చా. కొ. సు. రా. సెం. కా. రా. వెజవాడ పురవాసి (సంతకము లేదు) పె. ల. గూ. చి. క. సో. స. కా. (ప్రకటింపబడాలము (ఆం॥ వెం॥ సెం॥))

యేలము ప్రకటన

1923 సం॥ ఫిబ్రవరి నెంబరు 16

మద్రాసు హైకోర్టు అసిషియల్ అసైని వుత్తరపుత్ర కారం మెసర్సు డోడక్ కంపెనీవారు 1924-వ సంవత్సరం అక్టోబరునెల 10-వ తేది శుక్రవారము 5 గంటలకు హైకోర్టులో అసిషియల్ అసైని ఆఫీసువద్ద యాక్రింద వివరించాయందు సాత్తునందు ఇక్సాలో వెంటు దారుడగు మం. సుజీవిశెట్టికి కలిగియుండు యావత్తు హక్కును విక్రయించుచురు.

చిత్తూరుడిస్ట్రిక్టు పల్లిపట్టుతాలూకా శ్రోత్తమరాజు కు పృథును గ్రామములో మీనవల్లి రామస్వామిశెట్టి యింటికి దక్షిణమున్న మీనవల్లి వెంకట్రాయశెట్టి యింటికి వుత్తరమున్న రోడుకు పడమటనున్న చాకలసుబ్బాడి యింటివొడ్డికి తూర్పుననున్న ఈమధ్యయుండు సుమారు పుత్తరదక్షిణమున 35 గెజములునిడివి, తూర్పుపడమర 5 1/2 గెజములు వెడల్పుగల ఒక పెంతుటియిల్లు దానితోచేసిన నేల.

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు - తణుకు

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తుయొక్క త్రయోదశ వార్షికోత్సవ సభ అక్టోబరు 9, 10, 11, 12, 13 తేదీలందు (గురు శుక్ర శని భాన సోమ వారములు) కృష్ణాజిల్లా తణుకులో కరణములపల్లె ప్రాంతమునందు సమావేశమగును. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆచార్య వేంకట్రాయ సాంఖ్యాయనకర్తగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

కార్యక్రమము

గురువారము 9-10-1954

ఉదయము 8 గంటలు మొదలు

1 ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని స్వాగతం పాఠ్యము.

2 సభాధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము.

3 విషయనిర్ణయకసభ - చిత్తుతీర్థానములు.

మధ్యాహ్నము 12 గంటలు మొదలు 2 గంటలవరకు.

తీర్మానములు

4 అభిలాష సారస్వతము - కవికొండల వేంకటరావుగారు, బి. ఏ. యల్. టి.

5 సంస్కృత మహాకవలు - బిరుదులు అల్లమరాజు పత్తనారాయణ శాస్త్రిగారు.

6 అన్యభాషాపదములు - పెనుమెచ్చ సత్యనారాయణ రాజుగారు.

7 ఆంధ్రభాష ప్రస్తుతస్థితి - ఆచార్య నూర్యనారాయణ రాజుగారు.

8 శృంగారగ్రంథములు బాలరకు పరమీయములుగ మండవచ్చునా? యస్. వి. రంగాచారిగారు బ్రాహ్మణపత్రికాధిపతి.

9 నాటకములు-కొన వేంకటరాయశర్మగారు.

శుక్రవారము 10-10-1954

ఉదయము 8 గంటలు మొదలు

10 ఆంధ్రసారస్వతము తత్త్వవివేచనామము: మున్నంగి లక్ష్మీనరసింహశర్మగారు.

11 పిల్లలమరికి పదపీఠికాద్రవ్య - వాణి నారాణి: బండ్ల తమ్మయ్యగారు.

12 ప్రబలవోషములు: కాశీభట్ల సుబ్బయ్య శాస్త్రిగారు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలు మొదలు 2 గంటలవరకు

13 తిక్కకవిబ్రహ్మ ఆంధ్రజాతి కొసంగిన మహత్వం దేశము: గొబ్బూరి వేంకటానందరాఘవరావుగారు బి. ఏ.

14 ప్రపంచమందలి కావ్యములలో రామాయణస్థానము: ఆంధ్రవిద్యావాచస్పతి, కావ్యనిధి, కొట్ర శ్యామల కామశాస్త్రిగారు

15 కవిరాజభిమానుని-కావ్యవిశేషములు - నడకుడిటి పిరరాజుగారు.

16 శబ్దానుశాసనక్రమము-వాసా నూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు.

17 భాషావివర్ణయములు - పారనంది రామశాస్త్రిగారు.

శనివారము 11-10-1954

ఉదయము 8 గంటలు మొదలు

18 ప్రకృతాంధ్రము-మల్లాది నూర్యనారాయణ శాస్త్రిగారు.

19 సోమనాటల నియమములు-చిలుకూరి నారాయణ రావుగారు-ఎం. ఏ.

20 స్వభావాధారము: ఇంటూరి సుందరయ్యగారు.

21 సాహిత్యము-సారస్వతము: అనిపెద్ది జగన్నాథ శాస్త్రిగారు.

చిత్తుతీర్థానములు: మధ్యాహ్నము 2 గంటలు మొదలు 2 గంటలవరకు.

తీర్మానములు: 22 సన్మయభట్టారకుని కవితయందలి ఛందోవిషయములు, కందపద్యములు: మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రిగారు. బి. ఏ. యల్. టి.

23 పద్యరచనావ్యవస్థ-సమయలక్షణము: గిడుగు శీతాపతిగారు బి. ఏ. యల్. టి.

24 ఆంధ్రమునకు ఆది: విద్యాన్ గరిమెళ్ల సోమన్నపంతులుగారు యం. ఏ. యల్. టి.

25 పీఠికాద్రవ్యము కృతికర్త: ప్రియాగ వేంకటరామశాస్త్రిగారు.

26 అధునాతనాంధ్రభాష: చింతలపల్లి నరసింహ శాస్త్రిగారు.

27 కావ్యానందము: కొలదిన వేంకటప్పశర్మగారు, యం. ఏ. యల్. టి.

ఆదివారము 12-10-1954

ఉదయము 8 గంటలు మొదలు.

28 విభక్తులు: బులుసు పాపయ్య శాస్త్రిగారు.

29 పదనియగ్రంథవిమర్శనము: సరస్వతుల వేంకటసుబ్బరాయశాస్త్రిగారు.

30 భాషాత్వత్వము: భాషాచరిత్రము: కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు, ఎం. ఏ.

31 పాశ్చాత్యకావ్యములు: మేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలు మొదలు 2 గంటలవరకు.

32 అనర్థకవాద్యయము: పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణగారు.

33 పరమస్థు చిన్నయ్యనూరి బాలవ్యాకరణ విమర్శనము: కట్టి సాంబమూర్తిశాస్త్రిగారు.

34 గ్రాంథిక వ్యవహారిక భాషా వివాదము: పద్యములు: త్రిపురాన వేంకటనూర్యప్రసాదరావుదొరగారు. దంత హుండామాల్గదారు.

35 కావ్యంతల సంశయనిరసనము: సాహిత్యసరస్వతి, మంకాల దొరసామయ్యగారు.

36 విమర్శనము: కవిరాజు వత్సవాయ వేంకట నీలాద్రి రాజుగారు.

37 ఆంధ్రనాటకములు: సుఖాంతము, దుఃఖాంతము: శేతుమళ్ళ అమృతరావుగారు ఎం. ఏ. యల్. టి.

సోమవారము 13-10-1954 ఉదయము 8 గంటలు మొదలు.

38 పద్యవిశేషము: పెమ్మరాజు సీతారామపాకయాజుగారు.

39 కవిత్వవిమర్శనము: ఉమామహేశ్వరగారు.

40 ఆంధ్రభాషాచరిత్ర: ఆంధ్ర కవిత్వము: పెండ్యాల వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు.

41 ఉత్తరరామచరిత్ర - రామడు దయాశూన్య డా? : తల్లాప్రగడ నూర్యనారాయణరావుగారు.

మధ్యాహ్నము 2 గంటలు మొదలు 2 గంటలవరకు.

42 పద్యములు: కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు.

43 సనమాతిక: కవిరాజు వత్సవాయ వేంకటాద్రి రాజుగారు.

44 తాళపత్రగ్రంథములు: తేజులు: సత్యవోలు రాధామాధవరావుగారు.

45 మచ్చలక్షణకవింధ్రుని జీవితము: త్రిపురాన వేంకటనూర్యప్రసాదరావుగారు, దంతహుండామాల్గదారు.

46 వసుచరిత్ర: సత్యవోలు సోమసుందరకవిగారు.

47 అభినవాంధ్ర కవితాపితామహస్మృతి: పుల్లెల శ్రీరామశాస్త్రిగారు, దీమణి పత్రికాధిపతి.

48 శ్లోకాద్విద్యావశ్యకత: పిడపర్తి కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు.

తణుకుకు నిడదవోలునుండి మోలూరు, జట్కూలు, పడవలూడ వచ్చును. 16 మైళ్లు.

తాడేపల్లిగూడెంనుండి ఎద్దుబండ్లుమాత్రము వచ్చును. 12 మైళ్లు.

—తూర్పునుండి నిడదవోలుకు రయిళ్లు చేరు సమయములు— ఉదయం 8 గం రాజమండ్రినుండి గూడూరుపోవు ప్యాసెంజరు.

ఉదయం 10 గం కాకినాడ ప్యాసెంజరు. మధ్యాహ్నం 1 గం చెన్నపురిపోవు ప్యాసెంజరు. సాయంత్రం 4 గం కాకినాడ ప్యాసెంజరు.

ఉదయం 8 గం కలకత్తా మెయిలు. రాత్రి 12 గం చెన్నపురిపోవు ప్యాసెంజరు.

—పడమరనుండి నిడదవోలుకు రయిళ్లుచేరు సమయములు— ఉదయం—8-30 గం మద్రాసు మెయిలు.

మధ్యాహ్నం—3-30 గం వాల్తేరుపోవు ప్యాసెంజరు. రాత్రి—10-30 గం గూడూరునుండి రాజమండ్రి పోవు ప్యాసెంజరు

రాత్రి—3 గం వాల్తేరుపోవు ప్యాసెంజరు.

మొదటి దినమును మూడవదినమును, సభాసంతరమున రా. సా. గిడుగు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి వ్యావహారిక భాషాబహిష్కార నిరసన తీర్మానమునుగూర్చిన యువ న్యాసములు ప్రత్యేకముగ రూడ జరుగును.

కార్యక్రమము వీలు ననుసరించి మార్చబడును.

ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ

వేమనరపు రామదాసు పంతులుగారి రిటుల వ్రాయుచున్నాడు:—

కళాశాలలయందును, పాఠశాలల పాఠశాలలయందును చదువుచుండెడి విద్యార్థులందరు, శేవల రాజకీయవిషయము లందు రవ్వలుగాక తదితర విద్యాసంబంధమైనట్టియు, సాంఘిక శ్రేయస్సునకు మార్గములైనట్టియును, విషయములందు నెక్కుడు శ్రద్ధ మాపవలెననుసంగతి నిర్ణయవాదాశ్రయము. ప్రస్తుత విద్యావిధానమునందు, ముఖ్యముగా యున్నతకళాశాలలయందు ననుసరింపబడుచున్న విద్యావిధానమునందు, గౌరవ పాత్ర గారి చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ చట్టముకేంద్ర, ననేకములగు చాలా ప్రాముఖ్యములైన మార్పులు గలుగనున్నవి. విద్యాభిమానులగు కొందరు పెద్దలు, శేవలము పరీక్షలక్షణముకాక, విశ్వవిద్యాలయమునందు, బోధనశీయులయే ప్రాముఖ్యత వహింపవలసియున్నదని యభిప్రాయపడుచున్నాడు. ఆంధ్రదేశమున, విశ్వ విద్యాలయమున స్థాపించు నొకటిలు తయారగుచున్నది. ఆవిశ్వ విద్యాలయము యేవిధానమున నిర్మింపబడవలసినదియు, దానిని నెచ్చట స్థాపింపబడవలయుననునదియు, ఇంక తత్సంబంధమైన యితరవిషయములును, శేవలము ఆంధ్రవిద్యార్థులకు సంబంధించినవై యున్నవి. దూరస్థములగు విద్యార్థులకు ననుకూలము పోయెడి విద్యార్థులకు వారియందు సంఘభావము కుదురుటకు తోడ్పడునట్టియు ఆరోగ్యకరమైనట్టియు, వసతిగృహములును భోజనసదుపాయముల గమనించి వారివిద్యాభ్యాసము నిరాటంకముగా జరుగుటకును యవకాశములు నాలోచింపవలసి యంతమైయున్నది. యింకను, విద్యార్థులు నేర్పుతో సాంఘిక సేవశీయులై నేవాసంఘములుగా నేర్పడుట యననది యొకముఖ్యవిషయము. దేశమును యెదిరించుచున్న సాంఘిక ఆర్థికసంబంధమైన విషయములు విద్యార్థులు విశాలచిత్తితో మానుటగూడ అత్యవశ్యకమైయున్నది. యింకను యాంధ్రవిద్యార్థులకు సంబంధించిన యితరవిషయము లనేకము లున్నవి. ఇట్టియంతయులందు విద్యా గులకు శ్రద్ధ గలుగజేయుటకు వాటిచర్యలందు వారినిపాల్గొనునట్లు జేసి, వారి యభిప్రాయములు ప్రజాసమితియన విద్యాధికారుల సమక్షమునను బెట్టుటయే సాధనము. అట్టి యుద్దేశముతో ఆంధ్రవిద్యార్థి రాష్ట్రసభయొకటి యితర ఆంధ్రసభలతో బాటు, 18, 19 తా|| కుల మదరాసులో జరుప నిశ్చయింపబడినది.

ఆహ్వానసంఘము నేర్పరుచుటకై ప్రస్తుతమొక తాత్కాలిక కార్యనిర్వాహక సంఘము నియమింపబడినది. మ|| రా|| రా|| శ్రీ. కె. మూరి లక్ష్మీనరసింహరావుగారు ప్రాధేమనో పెక్కుటరి యెన్నకొన బడిరి. కావున ఈ మహా సభాసభ్యులము ననున్న ఆంధ్ర విద్యార్థులు ను, ఇతర ప్రదేశములనున్న కళాశాల విద్యార్థులను యీసభకు దయచేసి, ప్రోత్సహించి, సభజయప్రథముగావింపప్రార్థించుచున్నాను. ఆహ్వానసంఘసభ్యత్వమునకు రుసుము రూ. 1-0-0 నిర్ణయింపబడినది. ఇతరప్రాంతములనుండివచ్చు విద్యార్థి ప్రతినిధులకు రుసుము లేకయే, భోజనవసతి సదుపాయములు ఏర్పరచబడును. ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రభుత్వము లన్నియు, కన్యా లక్ష్మీనరసింహరావు గారిలో (96 వరదాసు తియప్పనువీధి, జార్జిటౌను మదరాసు) జరుపవలెను.

నాయువు నొప్పులను మండు

సీసా 1-5 రు. 1-0-0 బి.డి. 1-5-0
ఆహ్వానముగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పులను, 1. జ్వరమునుచ్చుట, 2. కీళ్లసంధులలో నొప్పులు, 3. కీళ్ల విగడియుట, 4. సంకులయము ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కడలుకుట వీలులేనటుల సర్వాంగములు విగడియుట మొదలుగా నవి. ఈ మందును కొన్ని పూటలు త్రాగినతోడనే సుఖి యందు పోటు నొప్పులు పోయి కఠిము యధాస్థితికి వచ్చును. బాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాచి అమృతంబును రాయవలెను.
కొమ్మకొంజనం డిపో, మద్రాసు- బొంబాయి

ఆంధ్ర తాంజనము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

సత్యవత్సరాభ్యాసము-పద్యకావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు ఈ గ్రంథమును. జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య మేని వదల మది జనింపదు	1	0	0
శిలకమహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4 0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6 0
హిందీ మొదటివాచకము డిటా	...	0	6 0
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1—0—0 సంగీత శమంతకమణి	...	0	8—0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-ప్రీధర్మబోధిని నాటకము	0	4	0
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8 0
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము థక్రీపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	0	4	0
శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రునది)	...	1	4 0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	0	8	0
తత్వచంద్రిక	...	0	12—0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తింటు శెట్టివీధి, మద్రాసు.

నెలస్వల్పము! వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందినది పలమధికము!!

ఆంధ్ర తాంజనము

వాయునొప్పలకు వజ్రాయుధము

సంచభాష చీటిమాచి కొనిన మోనము గలుగదు చక్కని సీసా 1.కి, 0.10-0 అణాలుమాత్రమే

ఆంధ్ర తాంజనము గాయపు పుండ్లకు ఘనమయినమందు

తలనెప్పుల మాన్పును, బెణుకుల భేదించును
వాయుపుపోట్ల బాపును, వాపుల రూపుమాపును
పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును, దగ్గుకు తగ్గించును
పోట్ల పోగొట్టును. దురదను తొలగించును
వనమూలికలచే హిందూదేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు

సువాసన గలిగియుండును.

ఆంధ్ర తాంజనము పక్షవాతములకు పరమహంసక్రియ

నెత్తుకునందు మూత్రాప్లుజము మేర్పడు చున్నది కీళ్లువాచుట
మొదలగు చెమటదాహములుచేరి జ్వరము, కీళ్లుపోట్లును మొదలగు
యవి సుధి బంధనములందు నిలిచి నవి దీనికి లక్షణములు.
యుండుట వలన సుధి వాత వేలకు హేను విక్రియము.

ఆంధ్ర తాంజనము డి పో, బొంబయి లేక మదరాసు.

దీపావళి వినోదము

మతాబాబద్ది

ఇది సాధారణముగ కన్యలలో అమ్మ తీగవలె మాటి మాటికి ఆరిపోక నిల్చికాలి దానికంటె పదిరెట్లెక్కువకాంతి నిచ్చును. ధర చాలచౌక.
సుమారు 60 గజములు బద్ది చుట్ట 1 కి 1.12.0
,, 80 గజములు బద్ది చుట్ట 1 కి 0.15.0
వర్తకులకు వేరుధరలు
రు 3 కు మించిన ఆర్డర్లకు పోస్టుఖర్చులు ఉచితము
నిడమర్తి వెంకటకృష్ణమూర్తి, రాజమండ్రి.

కండ్లు ఆడివించు గడియారములు

ఇవిమాత్రముగ జర్మనీదేశమును డి తెప్పించబడినది. ఇందులో ఘంటలు కాలమునకు ఘంటలు చూపుట యే గాక ఘంటలు చూపు కాలము లో, గడియారములోయుండు, చిత్ర విచిత్రమైనబొమ్మలు, దుముకుట యు, ఆడుటయు, కండ్లు ఆడివించుటయుకలదు. యివిగాక, కావలసిన పుకు అలారముకూడకొట్టును. ధర ఏ క్వి.స్. స్వల్పము.
గడియారము 1 కి రూ 5.0-0

విలాసము: పీటరు వాచి కింవెని తపాలుపెట్టె 27 మద్రాసు,

The Zandu Pharmaceutical works Ltd, Bombay.
జాంధూపేషధశాల లిమిటెడ్
బొంబాయి 285
జాంధూవారి చవనపాశ
జలంబు, దగ్గు, ఉబ్బసము మొదలయిన యెదురు రోముకు సంబంధించిన సమస్త రోగములనాను దివ్యమైన ఔషధమేగాక శరీరమునందలి నెత్తురును శుభ్రపరచి చెడిపోయిన జీర్ణకోశమును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపెంచేయుటయం దద్వితీయమైనది
ఎల్లప్పుడు జలంబు,దగ్గు,జ్వరము మొదలయినవాచేని పీడింపబడుచు బక్కచిక్కిన శిశువులకుచుట్టప్రాముము. ౧౮-౧౧-౨౪ (14-11-23) న బల్లారెనుండి కె. కేశవరావు బి.వి. బి.ఎల్ గా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "మీ చ్యవన పాశాలన నాకధిక మైనగుణము కన్పించితి నది. దయచేసి రైల్వే పార్శ్వబ్యాగ్గా మరి రెండుసీసాలను పంపును." వెల 1 పాను రు 2-8 0. 1/2 పాను రు 1.1-0. చి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కొరువారికి ప్రమాత్కాటలాగు యుచితముగా పంపబడును. ఎల్లరును సేవింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన గుణము తెలియగలదు.
డా.మోదర్ అందుకంవెనీ, 43, చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.